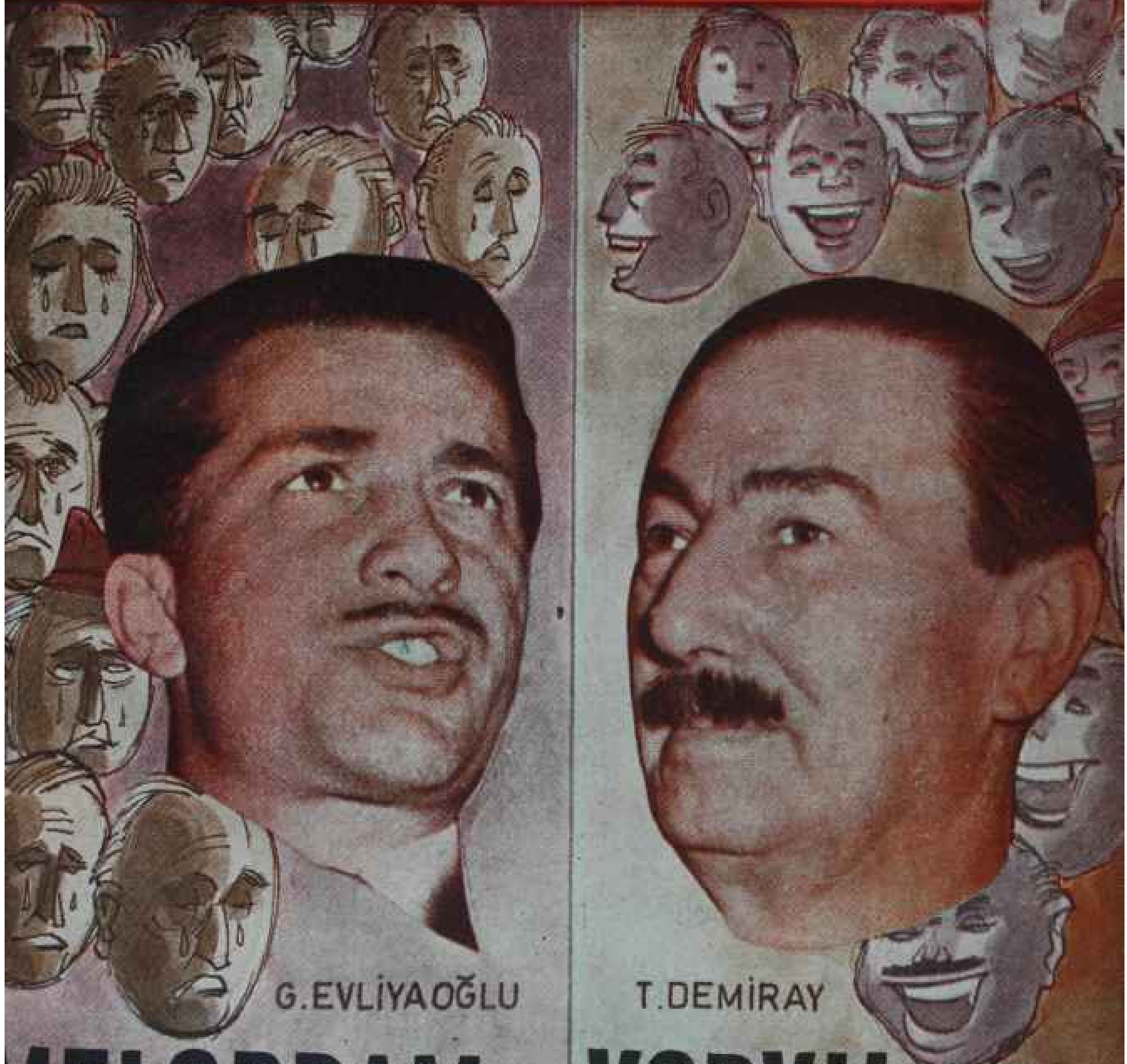
13 NİSAN 1963

FİYATI: 1 LİRA

AKİS

HAFTALIK AKTÜALİTE MECMUASI

MELODRAM VODVİL

1963 PURO ☆ fay

BEDAVA NAKİL VASITALARI

PİYANGOSUNDA TALİHİNİZİ DENEYİNİZ

...böylece hem nefis bir tuvalet sabunu, hem en üstün temizleme tozunu kullanmış olur... hem de şu çok kıymetli ikramiyeden birini kazanabilirsiniz:

63 model,
FORD-TAUNUS
Aile Arabası

TRIUMPH
İngiliz Motosikleti

TRIUMPH
marka şahane bir Scooter

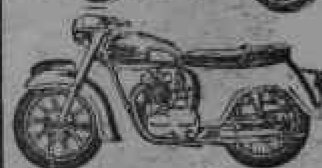
RUDGE
İngiliz Erkek Bisikleti

RUDGE
İngiliz Kız Bisikleti

RUDGE
İngiliz Çocuk Bisikleti

...ve ayrıca 300 çeşitli teselli mükâfatı

Bol köpüklü ve Nefis kokulu

PURO

Tuvalet Sabunu kalitesi en iyi tuvalet sabunu ve müessir bir güzellik müstahzarıdır

Köpüklü ve Deterjanlı

fay

Temizleme Tozu kalitesi en üstün, fiatı en ucuz temizleme tozudur

PİYANGOYA İŞTİRAK İÇİN...

3 adet Puro Tuvalet Sabunu kabı ile 3 adet Fay Temizleme Tozu kapağı biriktirmek kâfidir. Bunları bir zarfa koyunuz, zarfın arkasına açık adresinizi yazınız ve P.K. 24 İstanbul adresine postalayınız. Zarfların taahhütlü postalamak isteyenlerin de gene aynı posta kutusuna göndermeleri rica olunur. Kur'alar 30 Haziranda Noter ve Davetliler huzurunda çekilecek ve talihliler 1 Temmuzda ilân edilecektir

Talihiniz açık olsun

(Fanl — 1361) — 139

AKİS

Sayı: 459 Cilt : XXVII Yıl: 9 HAFTALIK AKTÜALÎTE MECMUASI

Sahibi
Mübin Toker

yazı işleri Müdürü
Kurtul Altuğ

Bu sayıda Yazı Kurulu

İç haberler Kısmı : Metin Toker, Atilla Bartınlıoğlu Güneri Civaoğlu. Egemen Bostancı Kenan Taşçıoğlu (İstanbul). Seyfi Özgenel (İzmir) Dış Haberler Kısmı : Deniz Baykal - İktisadi haberler kısmı : Fasih İnal. Musiki : Daniyal Eriç - Magazin Kısmı: Jale Candan, Tüli Sezgin, Bihin Anter, Hüseyin Korkmazgil - Tiyatro : Lûtft Ay, Naciye Fevzi - Spor : Vildan Âşir Savaşır.

Resim
Ali Parmakerli - Hakkı Tümgaz

Fotoğraf
S.Taylaner • Kutay Karalı

Klişe
Doğan Klişe Atelyesi

Yazı İşleri
Rüzgarlı sokak No. 15
tel : 10 61 96

İdare
Rüzgarlı sokak No: 15
Tel : 10 61 96

Abone Şartları
3 aylık (12 nüsha) 10 00 lira
6 aylık(25 nüsha) 20.00 lira
1 senelik (52 nüsha) 40.00 lira

İlan Şartları
Santimi 20 lira
3 renkli arka kapak: 1500 lira

AKİS Basın Ahlak Yasasına uymayı taahhüt etmiştir.

Dizildiği yer
Rüzgârlı Matbaa

Basıldığı yer
Milli Eğitim Basımevi

Basıldığı tarih
11.4.1963

Fiyatı 1 Lira

Kendi Aramızda

Sevgili AKİS Okuyucuları,

Bu hafta gözler, politika konusunda heyecanlı bir aydan sonra yeniden büyük bir sosyal meseleye dönüyor. İşveren ve İşçi münasebetlerini tanzim eden kanunlar Meclise gelmiştir, görüşülmelerine başlanmaktadır. Bu, siyasî çekişmelerin Genel Görüşme sonunda karışıklıktan kurtulmasından bu yana bir mutlu olaydır. A.P. nin dosyası açılınca, bir süredir bu partinin idarecileri tarafından yaratılmak istenilen tedhiş ve baskı, havası derhal kaybolmuş, memlekete kimin hakim olduğu ve kimin hakim kalacağı hiç bir tereddüde mahal olmayacak tarzda belirmiştir. Meclis, Türkiyenin asıl meseleleri üzerine daha rahat şekilde eğilebilecektir.

YURTTA OLUP BİTENLER kısmımızdaki "Çalışma" yazısında görüleceği gibi İşveren ve işçi münasebetlerini tanzim eden kanunların görüşülmesinde şiddetli tartışmaları beklemek lazımdır. Bu vesileyle, AKİS'in sosyal konulardaki durumu hakkında bir açıklama yapmak faydalıdır,

AKİS, taraflardan biri değildir. AKİS işverenin de, işçinin de menfaatinin memleket menfaati potasında eritilmek suretiyle sağlanmasından yanadır. İşveren de, işçi de daha avantajlı durumda olmak için her gayreti sarf edeceklerdir. Bu, onların tamamile hakkıdır. AKİS bu haklan zedelenmemesine işin en önemli noktası olarak bakmaktadır. işveren bilecektir ki karşısındaki işçi, eski boynu bükük işçi değil, teşkilâtlanmış bir sınıftır. Buna mukabil işçi kabul edecektir ki bizim sistemimiz bir sınıfın öteki üzerinde hakimiyet kurduğu değil, sınıfların yanyana, elele, eşit şartlar altında yaşadıkları bir sistemdir ve toplum bu kaideyi uygulamayacak olanları yola getirmek kudretine sahiptir. AKİS, bu prensibe bağlıdır. Bu prensip gözetilince, nihayet teferruatı teşkil eden hususlarda, ilk başta dört başı mamur olmasa da hayırlı ve başarılı neticelere varılması mümkün hale gelecektir.

Ne gözü kapalı işçi hakkı, ne gözü kapalı işveren hakkı! Aşırılıkların rağbette olduğu bir devrede AKİS'in bu tutumu belki yaldızlı görünmeyecektir. Ama herkesin bağırdığı bir sırada, bir kimsenin de sesini sükunetle duyurması gerektiğine bu vatanda milyonlar ve milyonlarca insan yürekten inanmamakta mıdır?

Saygılarımızla
AKİS

İçindekiler

Günlerin getirdiği

Yurttan Akisler

Japon Prensi Mikasa İnönü ile birlikte
Asyanın birleşen iki ucu

Ziyaretler — Bu Çarşamba sabahı saat 10,15'te, Japon Prens ve Prensesi Mikasa Ankaraya geldiler. Misafirleri Esenboğa Hava alanında Başbakan İsmet İnönü ve eşi Mevhibe İnönü ile. protokole dahil zevat karşıladılar. Şeref Salonunda kısa bir müddet istirahat edildikten sonra, kortej Ankaraya hareket etti. Altes Prens ye Prenses Mikasa, kendilerine tahsis edilen Hariciye Köşkünde bir süre dinlendikten sonra, saat 15'te Anıt Kabri ziyaret ederek, çelenk koydular.

Türkiyede on gün kadar kalacak olan Prens Mikasa, Ankarada bulunduğu müddet zarfında Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel ve Başbakan İnönüyü ziyaret edecek, bu arada Gordion, Boğazköy ve Alacahöyük gibi tarihi yerleri gezecektir. Prens daha sonra, eşiyle birlikte, 15 Nisanda Konya, Izmir, Çanakkale, Bursa ve İstanbulu da görmek üzere Ankaradan ayrılacak, 21 Nisan Pazar günü de Yeşilköyden uçakla Japonyaya dönecektir.

Zabıta —~ İriyarı komiser, karşısındaki onüç yaşlarındaki sarışın gençkıza öfkeyle bakarak:

— Utanmıyor musun sen? Bak, bacak kadar boyun **yar.** Boyundan büyük işlere kalkmışın" dedi.

Odada bulunanlar, gençkıza acıyarak bakıyorlardı. Ancak bu sırada beklenmedik bir şey oldu: Sarışın gençkız yetinden fırlayarak Komisere:

»— Sana ne be! Mal benim değil **mi?** İstersem çalıya takar yırtarım. İstersem sokağa atarım" diye bağırmağa başladı.

Olay, haftanın ortalarında İzmir Emniyet Müdürlüğünün Ahlak Zabıtası kısmında geçti. Komiseri sinirlendiren mesele, basını ve halkı günlerdenberi meşgul etmekte olan "Meşin Ceketli Kızlar Skandalı"yla ilgiliydi. Bu konudaki tahkikat derinleştirilmiş ve İkinci Şube Müdürlüğü her gün yaşları 13-17 arasındaki genekızlarla dolmağa başlamıştı.

Olay küçük bir kızın İzmir Emniyet Müdürlüğüme yaptığı ihbar sonunda meydana çıktı ve tahkikat derinleştlrilerek, her gün rezaletin yeni bir perdesi aralandı.

Önceki haftanın başlarında, oniki yaşlarında bir kız çocuğu, İkinci Şube Müdürlüğüne başvurarak, on**dört** yaşındaki ablasının kadın ticareti yapan bir şebekenin eline düştüğünü, oysa ailesinin, kızlarını bir akrabalarının yanında aradıklarını ihbar **etti.** Bu arada ablasının çalıştığı yerin de adresini verdi. Polis, kısa bir tahkikatı müteakip, ve**rilen** adresin uygunsuz işler için kullanıldığını tespit etti. Yapılan baskında, küçük kızın ablası, altmışdörtlük bir tüccarla uygunsuz va-

ziyette yakalandı. Olayın bundan sonraki kısmı çorap söküğü gibi birbirini takip etti. İlk olarak, aynı şebekenin kurbanı, 16 genç kız yakalandı. Çeşitli iş adamları, zengin tüccarlar ve avukatlar, şebekenin başlıca müşterilerini teşkil etmekteydiler.

Olayın enteresan tarafını, "Meşin Ceketli Kızlar Skandali" gazetelere aksettikten sonra, hergün yüzlerce İzmirli kadının Emniyet Müdürlüğüne ve İzmirdeki gazete bürolarına telefon ederek, kocalarının isimlerinin bu işe karışıp karışmadığını sormaları teşkil etti.

Olaydan hemen sonra gazetecilere bir beyanat veren İzmir Vali ve Belediye Başkanı Enver Saatçigil:
"—* Olay üzücüdür,. üzerinde dikkatle durmaktayız. Ancak, gençkızların bu yola sürüklenmelerinde en büyük suç, cemiyetin; sonra da ailelerinindir" dedi.

Eğlence — Son günlerde polisleri meşgul eden önemli konu, polislerin de diğer meslek teşekkülleri gibi balo tertip etmek istemeleridir. Ancak polisler, balonun tarihini bir türlü açıklayamamaktadırlar. Tarih belli olduğu takdirde, hırsızların o gece geniş çapta vurgunlara çıkacağını düşünmekte ve başlarını dertli dertli sallıyarak:

"— Kırk yılda bir eğlenmeye kalkarız, sonra o da burnumuzdan gelir" demektedirler.

Belediye — Baskentlilerin bilhassa yaz akşamlarında pek sevdikleri Gençlik Parkındaki Luna Park tesislerine Ankara Belediyesi bugünlerde yeni bir, müşteri arıyor. Böylece, on yıldanberi aralıksız faaliyette olan. Luna Park Şirketi, bu yaz çalıştırılmayacaktır Luna Park Şirketiyle Ankara Belediyesi arasındaki anlaşmazlığa sebep olarak, Belediyenin parka ait kira bedelini iki misli arttırması gösterilmektedir. Bu yıla kadar 200 bin lira olan yıllık kira bedeli, yeni bir kararla 400 bin liraya çıkarılmıştır. Bu 400 bin liranın 180 bin lirasını kira, kalan kısmınıda gelirin yüzde 20'si ile eğlence rüsumu olan 10 kuruşluk giriş ücretinin yüzde 50'si teşkil etmektedir.

Ankara Belediyesinin bu yeni kararına karşılık Şirket, talep edilen miktarın çok yüksek olduğunu ileri sürmüş, yıllık kârdan ortaklara sadece onar bin lira düştüğünü, yeni kira şekliyle hiç bir kâr sağlanamıyacağını bildirmiştir. Bunun üzerine Belediye, Şirketten, parkın boşaltılmasını istemiş, ve yeni bir müşteri aramaya koyulmuştur.

Dünyadan Akisler

Fransa — Modern resmîn büyük ustalarından Pablo Picasso'nun Komünist Partisinden ayrılmak üzere olduğu anlaşılıyor. Partinin eski bir üyesi olan seksen" bir yaşındaki sanatkâr,'"'Bir kimse, doğduğu kilisede ölmelidir", diyor. Picasso'nun bu kararını pek çok kimse onun komünizmi bırakarak tekrar Katolik kilisesine döneceği seklinde yorumluyor.

Macaristan —. Papa John bir mesaj göndererek, Kardinal Mindszenty'den, Vatikanda kendisine vereceği bir görevi kabul etmesini istedi. 1956 ihtilâlinden beri Amerikan Elçiliğinde siyasi mülteci olarak bulunan Kardinalin yurt dışına çıkmasını sağlamak üzere Amerikan Elçiliği temeileilerî ile Macar hukümeti ararında görüşmeler devam etmekteydi. Bu görüşmelerden olumlu bir sonuç alınabilirse Kardinalin bu,daveti reddetmesi için bir sebep kalmayacak.

Irak —- Şubat ayında yapılan ihtilâlin tam zamanında yapıldığı şimdi anlaşılıyor. Çünkü Amerikan istihbarat servisinin tesbit ettiğine göre, o sırada Iraklı komünistler de bir ihtilâl hazırlamaktaydılar. Kendi hazırlıklarıyla çok meşgul olduklarından, başkasının da aynı işe kalkışabileceğini düşünemediler ve bu hatâlarını çok pahalı ödediler.

AKİS

Sayı : 459 Cilt: XXVII Yıl: 9 13 Nisan 1963

YURTTA OLUP BİTENLER

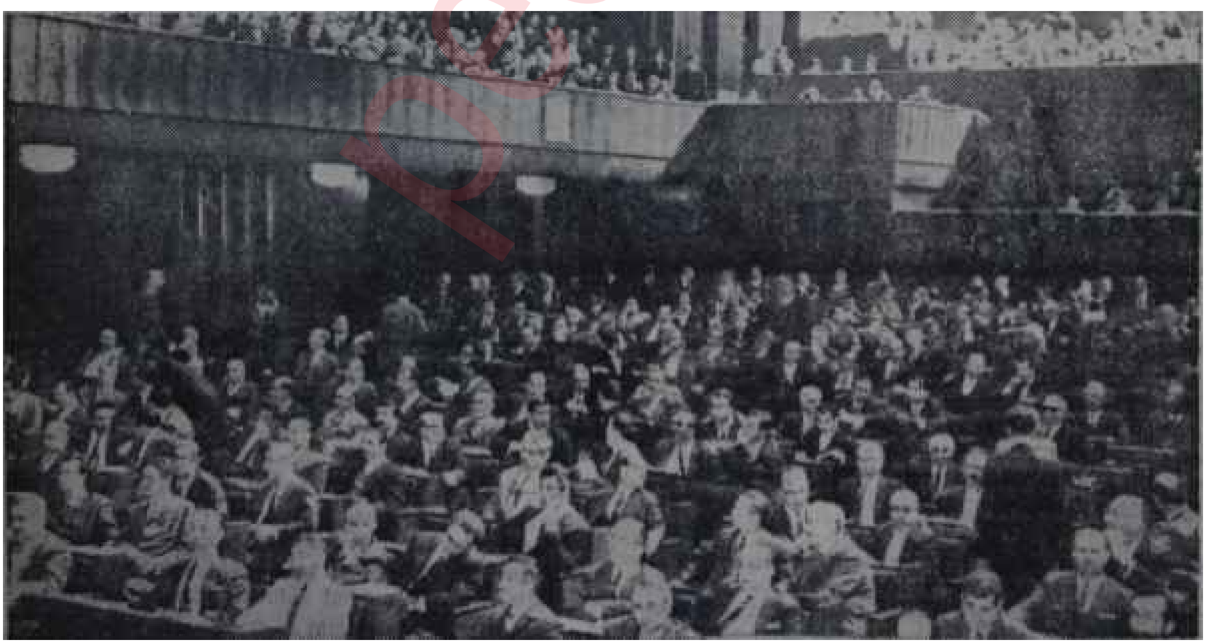
Millet

Simdi ne olacak?

Büyük Meclisteki Genel Görüşmeden bu yana çok kimsenin ağzındaki sual şudur: "Şimdi ne olacak? ' Gerçekten de Mecliste onbeş saat konuşulmuş, konuşulmuş, konuşulmuş, bir karara varılmaksızın, hatta elle tutulur bir netice alınmaksızın dağılınmıştır. Şimdi ne olacaktır?

Bu sual, biraz, Genel Görüşmenin mahiyetinin iyi bilinmemesinin ne" ticesidir. 'Genel Görüşmede konuşulacak, konuşulacak, konuşulacak ve bir karara varılmaksızın dağılınacaktır. Ama Genel Görüşmede ortaya konan hâdiseler ve Genel Görüşmenin havası hem Büyük Meclisi, hem de milleti aydınlatacaktır. Bunun yapılmadığını hiç kimse iddia edemez. Zira-Hükümet adına bilhassa İçişleri Bakanı Hıfzı Oğuz Bekatanın hem usul, hem üslûp, ham de taktik bakımından mükemmel açıklaması A.P. nin ruhunu, mahiyetini, gayesini tamamile ortaya koymuştur. Bununla beraber gözler önüne serilen, A.P. nin gerçek gücünün de ne olduğudur.. Zira A.P. yi ele geçirmiş takım tarafından, meydanın bos bulunmasından istifadeyle satılan tafra, girişilen kabadayılık hareketleri, sıkılan palavralar sadece A.P. lileri ve bu propagandanın imalâtçılarını değil, bir çok vatandaşı da tesiri altına almıştır. Son taşkınlık ve azgınlıklarda bu yanlış teşhisin izini görmemek kabil değildir. Ancak balon, .önce, A.P, nin kendisini hâkim sandığı sokakta patlatılmış, sonra her şey Mecliste ortaya dökülmüştür. Şimdi, A.P. nin en kör idarecilerinin, hâlâ, "siz Ankara ve İstanbula bakmayın, Başkentte Kızılay ile Sıhhiye arasında dolaşan bir avuç çapulcu genç millet değildir. Kütleler bizim bir işaretimizi bekliyor. Alimallah, toz ' ederiz.." diye kendilerini avuttukları doğrudur. Ama bu sözler, kulaklar için yabancı değildir, Menderes ve ideal arkadalları bu hayal içinde mukadder â" kibetleriyle karşılaşmışlardır. Zira A.P. ye karşı beliren infial, Sıhhiye ile Kızılay arasında sadece tipik bir tezahür şeklini bulmuştur. Memleketin her tarafında kuvvet dengesi bunun eşidir ve hele şimdi, ihtilâli yapmış ve onu korumaya azimli müesseseler şahlanmış halde bulunduklarına göre bunu tecrübe etmek A.P. için hiç kârlı olmayacaktır.

Genel Görüşmeden bu yana, içişlerinin görevi bitmiştir. Genel Görüşmenin ışığı altında Adaletin görevi başlamaktadır. Anayasa Mahkemesi iki önemli karar almıştır: Bayarın durumunu tescil etmiştir ve Tedbirler Kanununun Anayasaya asla aykırı bulunmadığını ittifakla bildirmiştir. Böylece Hükümetin hukuken de haklı bulunduğu memleketin en yüksek hukuk mercii tarafından ilân edilmiştir.. Simdi, teşrii doknulmazlığı ve basın hürriyetini 27 Mayısın intikamcılığı için zırh, kalkan sayanların Adalet önünde hesap ver-

Büyük Millet Meclisinde Genel Görüşmeyi takip eden milletvekilleri
Sıcak duştan sonra soğuk duş...

HAFTANIN İÇİNDEN

A.P. nin Anatomisi

Metin TOKER

Geçen gün Büyük Meclisteki Genel Görüşmede, A.P. adına konuşan iki sözcüden melodramcısı değil de komiği, bilhassa A.P. dışı sıralarından hararetle alkışlanan bir laf söyledi. Dedi ki: "Canım, niçin uğraşıyorsunuz şu A.P. ile? otuz günde kurulan parti bu kadar olur. Yani, ne olsun istiyordunuz?"

A.P. nin millet önünde bir teşrih masasına yatırılıp bütün çıplaklığı ve çok hazin taraftarıyla gözlerin önüne serildiği şu sırada, komik sözcünün itirafına itibar etmek kabildir. Komik sözcünün bu itirafı samimiyetle ve inanarak yaptığı da, şüphesiz gerçektir. Ancak A.P. nin hastalığını "Otuz günde kurulmuş olması"na vermek hâdiseleri fazla basite irca etmektir ve böyle bir yol düşünürleri mutlaka hatalı teşhislere, neticelere götürecektir, "otuz günde kurulmuş olmak" öteki partinin, Y.T.P. nin temelindeki rahatsızlıktır. Ama AP, millet içinde mevcut bir belirli kütlenin, cereyanın, temayülün, seviyenin açık tezahürüdür ve o kütlenin, cereyanın» temayülün, seviyenin yüksek veya düşük ne kadar hususiyeti varsa hepsi onda mevcuttur. Bir defa A.P. otuz günde kurulmuş değildir. A.P. maziden aldığı destek bir yana, bir yıllık faaliyetin neticesidir. Ama otuz günde de, otuz yılda da kurulmuş bulunsun A.P. budur, bu kalacaktır. Siyaset hayatımızın bu unsurunu olduğu gibi görmek, kabul etmek, eğer memleket için hayırlı bir şey yapılmak isteniliyorsa onu mümkün nisbetinde tesirsiz kılmak lâzımdır.

Onun için A.P. nin kapatılmaması, etiketinin muhafaza edilmesi şarttır. Aksi halde, D.P. nin uzun süre, A.P. nin daha az süre devanı ettirdiği aldatmaca oyununu bu defa da yeni kurulacak parti ile oynamak gerekecektir. Zira A.P. nin temsil ettiği o belirli kütlenin, cereyanını temayülün ve seviyenin bir başka etiket altında derhal ve yeniden toplanacağından hiç kimse şüphe etmemelidir, Y.T.F. liler bunun kendi partileri olacağını sanıyorlarsa yanılmaktadırlar. A.P. hiç bir zaman Y.T.P. olmaz. Olsa olsa YT.P. nin A.P. olması mümkündür ki bunun da siyaset hayatımıza bir fayda getirmesi bahis konutu değildir. A.P. mahiyetini belli etmişken, notunu almışken onu kapatmak aslında onu kurtarmak, siyaset hayatımızı bir defa daha karıştırmaktır.

Türklyede "Hayır demekte hayır vardır" telkinine inanarak oy kullanan, bu derece iptidai bir zümre mevcuttur. Seçtiğimiz rejim Demokrasi olduğuna göre bu zümre mutlaka bir söz sahibi olacaktır. Demokrasiye karşı olanlar bu gerçeği işaret ederek bizde Demokrasinin yürümeyeceğini, zira ekseriyeti hep onların kuracağını söylemektedirler. Doğru değildir. Bir defa, yükselmiş olduğu seviye ve edindiği alışkanlıklar bakımından bundan böyle Türkiyeyi Demokrasiden başka bir rejimle idare etmek imkânsızdır. Üstelik, iptidai zümrenin tesir ve kudretini mübalâğa etmemek lâzımdır. Bu zümre, iki defa yanında, bambaşka sebeplerle harekete geçmiş kuvvetler bulduğu için başarı kazanmıştır. Ama ne zaman dımdızlak ortada kalmışsa -1960'a giden yıllarda veya bugün olduğu gibi onu kanalize eden siyasî teşekkül -o zaman D.P. ve şimdi A.P. memleket kaderindeki sözünü ve rolünü kaybetmiştir.

1946 ile 1950 arasında D.P, bu kütleyi organize etmiştir. Din istismarcılığından 5 kuruşa Yenice sigarası satmak vaadine, bütün D.P. propagandası ona hitap etmiştir. Ama devrin şartları bu D.P. nin yanma, memleketin aydın takımının hemen tamamını getirmiştir. Aydın takım, gönül verdiği ve ümit bağladığı Demokrasinin ilk şartı olarak eski iktidarın gidip bir yeni iktidarın gelmesini görmüştür, harekete öncülük eden İnönünün samimiyetine inanmadığı, inanamadığı için onun mutlaka zorlanması gerektiğine kani olmuştur, uzun süren bir tek parti iktidarının bıraktığı rahatsızlığı kendi vicdanında da duymuştur. Düşünmek lâzımdır ki 1950'nin arefesinde, 1960'ın arefesinde İnönünün yanında ne kadar kuvvet varsa hepsi karşısındaydı.

1950 ile 1960 arasında şartlar yavaş yavaş normale girmiştir. Ateş ile suyun yanyana gelmesi ne kadar imkansızsa 1950 zaferini kazanan halitanın bir arada kalması da o derece az mümkün olduğundan gruplaayrılmış, vaziyetler eşyanın tabiatı icabı alınmıştır. İktidarın normal deviri seçimle olacaktı. Bugün, 1960'da bir seçim yapılmış bulunmaydı D.P. nin iktidarda kalamayacağından şüphe eden aklı başında bir insan yoktur. Zaten bu açık gerçektir ki iktidardan gitmeyi ölüm sayan iptidaî zihniyet sahiplerini meşruiyet dışına itmiştir. Ama ihtilâl, ölçüleri bir defa daha değiştirmiş ve onu takip eden seçim bir defa daha anormal bir İtti" faka yol açmıştır. "Hayır demekte hayır vardır"cı kütle A.P. tarafından organize edilmiştir. Seçim günü bu kütle yanında, bir takım aydınlar da dahil, blrbuçuk yıllık ihtilâl devresinin çeşitli rahatsızlıklarndan şikâyetçi ve C.H.P. ye karşı bir muvazene unsurunun lüzumuna inanan kuvvetlerden müteşekkil destek bulmuştur. 1961 seçimlerinde A.P beklenilmeyen bir başarı kazanmışsa bu, böyle bir garip koalisyonun Türkiyede ikinci defa olarak kurulması sayesindedir.

Şimdi yeniden takke düşmüş ve kel görünmüştür. A.P., Mecliste hüviyeti beliren A.P. dir. Genel Görüşmede, Meclis bir yana, bu A.P. bir yana ayrılmıştır. Memlekette durum aynıdır. Bir iptidaî kütlenin dışında bütün kuvvetler, kendi aralarındaki görüş farklarını muhafaza ederek de olsa karşı safta buluşmuşlardır. Aydınsız Gençliksiz, Basınsız, Ordusuz ve en ufak sağduyuya sahip vatandaşsız bir A.P. bugün çırpınmaktadır. Bu kuvvetlerden kendi saflarında hâlâ kalmış olanlar da, eğer bir politika körlüğüyle malûl değillerse yakında yakalarını kurtaracaklardır.

O zaman A.P. nln temsil ettiği gerçek "iptidai kütle"nin memleketin siyaset hayatındaki rolü, kuvveti, tesir derecesi apaçık ve sade seklide ortaya çıkacaktır Görülecektir ki dev sanılan bu kütle ancak kargaları ürküten bir korkuluktan başka bir şey değildir ve geniş ekseriyetinin emsalsiz sağduyusuyla Türk milleti Demokrasiye lâyıktır.

meleri devri başlamaktadır. Bu gereği gibi. yapıldığı takdirde havanın süratle normale dönmemesi için hiç bir sebep yoktur. Çünkü, memlekette olduğu gibi, bir çok partinin temsil edildiği Mecliste de mutabakata varılmıştır ki huzursuzluk sekiz on fırsatçı politikacının eseridir ve bunlar hem kendilerini, hem partilerini aldatmaktadırlar. Genel. Görüşme, bunların marifetlerinin ne. olduğunu gözler Önüne sermiş ve yaranın tedavisi için yolu göstermiştir.

Bu yüzdendir ki "Şimdi ne olacak?" sualinin cevabı sudur: "Simdi adalet , temeli olduğu mülkü koruyacaktır".

Hükümet

Huzur Çıkmazı

Önceki haftanın sonlarında Cumartesi sabahı güneşin ilk ışıkları Ankara sokaklarını aydınlatırken Parlâmentonun Cümle Kapısından çıkan orta boylu, kırsaçlı, bıyıklı bir adam dalgın ve düşünceli bir tavırla merdivenleri ağır ağır inerek kendisini beklemekte olan, kırmızı plâkalı siyah bir otomobile doğru ilerledi. Bir kaç saniye sonra homurdanarak hareket eden otomobil Milli Müdafaa Caddesinin dönemecinde sabahın alaca karanlığına karıştı, kayboldu.

Uzun boylu, kır saçlı, bıyıklı adam ikinci Koalisyon Hükümetinin Adliye Bakanı Abdülhak Kemal Yürüktü. Yörük bir gün evvel öğleden sonra saat 15 de başlıyan ve ertesi gün sabaha kadar devam eden görüşmelerden çıkmıştı. Ancak dalgınlığı ve düşünceli hali yorgunluktan çok, yüklenmiş olduğu ağır mesuliyetten ileri gelmekteydi. Aralıksız 14 saat süren müzakerelerde İçişleri Bakanı Hıfzı Oğuz Bekata 27 Mayıs Devrimine karşı girişilmiş olan bütün hareketleri tek tek sıralamış, delilleriyle, ortaya dökmüştü. Şimdi Hükümetin ikinci adımı atması ve suçluların yargı organına tealimi gerekiyordu. Bir haftadanberi Bekatada olan nöbeti Yörük devralmıştı.

Yörük, tıpkı bir hafta evvel İçişleri Bakanının yaptığı gibi çalışmalarına iyi bir organizasyon ile başlamayı uygun buldu. Bakanlığına bağlı Genel Müdürleri odasına toplıyarak gerekli iş bölümü yaptı. Buna göre her Genel Müdürlük kendi sahasını kapsayan ithamları tek tek inceleyecek hiç bir istisna gözetmeksizin, o meselede ilgili savcılıkların dava açıp açmadıklarını araştıracaktı. Ancak bir kısım suçlar Parlâmento mensupları tarafından işlenmiş olması sebebiyle savcılık resen harekete geçemiyordu. Bunların önce dokunulmazlıklarının kaldırılması gerekmekteydi. Bu hususla ilgili olarak Yörük, gerek Tedbirler Kanununu ve gerek Türk Ceza Kanununun B.M.M., Hükümet ve Ordu ile ilgili 158 ve 159. maddelerini ihlâl edenlerin dokunulmazlıklarını, kaldırılması için Başbakanlıkla gerekli yazışmanın derhal tamamlanmasını emretti. Böylece Bakanlık son derece yoğun bir çalışma temposu içinde üç gün geçirdi. Bu üç gün zarfında şimdiye kadar açılmış olan davalar tek tek incelendi. Gerekli yazışmalar tamamlandı.' Nihayet, haftanın başlarında Salı günü ortaya çıkan bilanço gerçekten tüyleri diken diken edecek nitelikteydi. 19 mi11etvekili ve senatör için dokunulmazlıkları kaldırılmak üzere müracaat edilmiş, 28 gazete hakkında takibata geçilmişti.

İçişleri Bakanı Bekata Başbakan **İsmet İnönüy le**

Kalbten kalbe yol vardır.

Kirli çamaşırlar;

Başbakanlık kanalıyla B.M.M. Genel Sekreterliğine dokunulmazlıklarının kaldırılması için müracaat edilen milletvekili ve senatörler içinde rekor Reşat Özarda ve Gökhan Evliyaoğluna aittir. Onları Kadri Eroğan, Ali Bozdoğanoğlu, Orhan Südersan ve Yusuf Demirdağ takip etmektedir. Ayrıca Mustafa Tayyar, Özel Şahingiray, Nihat Ata, Cevat Önder, Hilmi Onat, İhsan Ataöv, Turhan Bilgin, Şinasi Osman, Mustafa Kaptan ve Muallâ Akarcanın da dokunulmazlıklarının kaldırılması için teşebbüse geçilmiştir. Bu arada ikinci Koalisyonun bir kanadını teşkil etmekte olan YTP li milletvekllerinden Burhan Apaydın ve Kâmuran Evliyaoğlınun da dokunulmazlıklarının kaldırılması istenmiştir. Ancak bu milletvekillerinin suçları sadece Tedbirler Kanununa muhalefetten ibaret olduğu ve 218 sayılı Af Kanununun şümulüne girmesi sebebiyle aftan faydalanacaklardır. Bu arada Evliyaoğlu ve Apaydınla birlikte suçlan sadece Tedbirler Kanununa muhalefetten ibaret olan bazı A.P. li senatör ve milletvekilleri de affın şümulüne girmektedirler. Ancak bu husus mahkemede aydınlanacak, Adalet Komisyonundaki görüşmeler sırasında dikkate alınmayacaktır. Zira Adalet Bakanlığının Başbakanlık kanalıyla yaptığı müracaatların büyük çoğunluğunu 218 sayılı-Af Kanununun kapsamadığı suçlar teşkil etmektedir. Hatta bunlar arasında milli menfaatlere zarar verici faaliyetler, Cumhurbaşkanına gıyabında hakaret, Devleti alenen tahkir ve tezyif gibi son derece ağır suçlar da bulunmaktadır.

Parlamento haricindekiler hakkında açılan davaların adedi ise hay-

KOALİSYONUN DERTLERİ

Bütün Basını açınız ve bakınız. İktidarı tutan Basına bakınız, tarafsız Basına bakınız, muhalif Basına bakınız. Sanayi Bakanı Fethi Çelikbaşı tutan bir kimseyi göremezsiniz. Tutmak ne kelime? Sanayi Bakanı Fethi Çelikbaştan şikâyetçi olmayan yoktur. Bu mecmuanın, Hükümetin başarısını istemediği ileri sürülebilir mi? Bu mecmua, tutumu ve zihniyeti, usulleri ve tasarrufları dolayısıyla Sanayi Bakanı Fethi Çelikbaşın şiddetle karşısındadır. Şarklı kafa diyebilir ki; "Kim bilir ortada hangi hususi sebep vardır!" Halbuki bir hususi sebep rol oynasa, bu mecmua Sanayi Bakanı Fethi Çelikbaşın karşısında değil, yanında olurdu. Bırakınız onu, ya Milliyet, ya Cumhuriyet, ya Dünya, ya şu, ya bu? Hepsinde mi "kast-ı mahsus" vardır? Hayır! Ama hepsi Sanayi Bakanı Fethi Çelikbaşın Türkiyeye zarar verdiğinde müttefiktir ve yaka silkmektedir.

Buna rağmen Sanayi Bakanı Fethi Çelikbaş yerinde oturmaktadır. Yerinde oturmaktadır ve C.H.P. Muhalefetinin takbih ettiği bütün usulleri tatbik etmektedir.

Bütün Basın açınız ye bakınız. İktidarı tutan Basına bakınız, tarafsız Basına bakınız, muhalif Basına bakınız. Celâl Tevfik Karasapan adını taşıyan bir zatın -Zavallı Menderes, Karasapanı Millî Emniyet Teşkilâtının başı yaptı da kendisinden başka herkesin gözü önünde bir ihtilâl oluverdi! Basın- Yayın ve Turizm Bakanlığı gibi, içinde bulunduğumuz şartlar altında son derece önemli olması gereken bir teşkilâtın başında durması karşısında ne düşünüyor. Bu teşkilâtın başında bir Bakan olsa millete Plân, yabancılara Türkiyenin Durumu gerektiği gibi anlatılabilir ve lüzumsuz anlaşmazlık bertaraf edilebilir. Ama nerede? Basın - Yayın ve Turizm Bakanının başında bulunduğu işi bilme derecesini şuradan anlayınız' ki Türkiyenin en büyük gazetelerinden birine gitmiş, gazetenin sahibiyle görüşürken "Bu gazete size kimden kaldı?" diye sormuştur! Türkiyede o gazetenin bir büyük gazeteci olan kurucusunu, belki de Karasapandan başka bilmeyen yoktur. Basın- Yayın ve Turizm Bakanından bahis, bugün gazeteciler arasında en neşeli hasbıhal konularından biridir ve işin artık hiç bir ciddiyeti kalmamıştır.

Buna rağmen Basın - Yayın ve Turizm Bakanı Celâl Tevfik Karasapan yerinde oturmaktadır. Yerinde oturmaktadır ve Türkiyenin propaganda teşkilâtı, kendisine en ziyade ihtiyaç duyulan bir sırada tamamile laçkadır, mefluçtur.

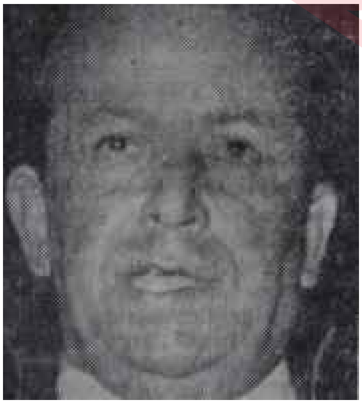
Ya Rıfat Öçten için ne demeli? Başbakanın konuşmadığı bir Bakan! Bu, galiba Demokraside bir yeniliktir. Evet, Rıfat Öçten eski Demokratlar için belki ideal Bakandır. Ama, bilinen, A.P. ile Y.T.P. arasında bir farkın mevcudiyetidir ve Hükümetin ana prensibi de Eski Demokratların taltifi ve bütün hukuk prensiplerinin ayaklar altına alınması değildir,

Peki, nedir bu halin sebebi?

Bu halin sebebi, Koalisyonu teşkil eden partilerin Meclis Gruplarının görevlerini gereği gibi yapmamalarından ibarettir. Çok C.H.P.li Çelikbaştan bütün Basın kadar şikâyetçidir. C.K.M.F. lilerin tamamı Celâl Tevfik Karasapan der denmez gülmeğe başlamaktadırlar. Rıfat Öçten Y.T.P. den bir geniş çevrenin antipatisini toplamaktadır. Ama bir takıma küçük düşünceler, hiç bir Grupun ilk cesaretli adımı atamaması -bu konuda en olgun Grup olan C.K.M.P. nin bile. ve bahis konusu olan zatların işi partilerarası bir prestij meselesi haline getirme gayretleri derdin halline, hastalığın tedavisine imkân bırakmamaktadır. Bir C.H.P. li Bakan meşhur "Görülen lüzum üzerine"yi kullanacak, Danıştayın kararlarını hasıraltı edecek, Türkiyenin petrollerini tehlikeye sokacak ve C.H.P. grupu ses çıkarmayacak! Muhalefet yıllarında, bu rüyada görülse inanılmazdı. Hiç bir D.P. Bakanı Çelikbaş kadar fütursuz davranmak cüretini göstermemiştir. Çelikbaş, o konuda ancak D.P. nin Başbakanı ile kıyaslanabilir. Yazık değil mi, bunca mücadelenin C.H.P. sine ?

Demokrasiye hepimiz sahip çıkacağız. Ama Demokrasi, eğer memleket iyi idare edilirse payidar olacaktır. Memleketin iyi idare edilmesine ise Gruplar., sahip çıkacaklardır. Bugün ne tek parti devrindeyiz, hatta ne de bir tek partinin iktidarı devrinde. O bakımdan Başbakan, Hükümetine hakim bulunsa da Hükümetinin teşekkülü kendisinin elinde değildir. Bu usul, eğer partilerin Grupları sorumluluklarını bilirlerse işler, müsbet sonuç verir. Fakat Başbakanın kendi partisi Grupu bile onu bir dert Bakandan kurtarmak için harekete geçmezse, vaziyet almazsa, Gruplar kendilerine mensup Bakanların umumi efkar, önündeki gradolarını takip etmezlerse Hükümetin tümünün itibarı zedelenmez mi?

Bu, bütün Koalisyon Gruplarının üzerinde dikkatle, durup düşünecekleri bir önemli husustur ve gruplar bunu düşünmekte hayli geç kalmışlardır.

Fethi Çelikbaş

G. Tevfik Karasapan
Ne atarım... Ama, sat birader!

Rifat Öçten

li kabarıktır. Celâl Bayarın tahliye edildiği gün Kayserideki olayları özel bir itinayla veren ve mesajını aynen basmak suretiyle Tedbirler Kanununa aykırı hareket eden 23 gazete aleyhinde takibata geçilmiştir. Bunlardan 4 ü Kayseride çıkmakta olan Hakimiyet, Ülker, Emel ve Demokrat Nevşehir gazeteleridir İstanbul, İzmir ve Ankarada çıkan Zafer, Tasvir, Akşam, Dünya, Hareket, Yeni Sabah, Yeni İstanbul, Tercü-*man* Son Havadis, Yani Asır, Demokrat İzmir, Sabah Postası, Adalet, Hüryol, Ege , Ekspres ve -Yeni Asır gazeteleri hakkında da 38 sayılı Tedbirler Kanununa muhalefetten takibata geçilmiştir. Ancak bunlardan Adalet, Hüryol, Ege Ekspres ve Yeni Asır gazeteleri Celâl Bayarın sözlerini aynen vermek suçunun yanı sıra, D.P. İktidarı ve Kayserideki siyasî mahkûmları medih suçuyla da itham adil inektedirler. Ayrıca İstanbulda çıkmakta olan haftalık Yeni İstiklâl gazetesi hakkında Atatürk Kanununa muhalefet suçundan dâva açılmıştır.

Basının yanı sıra, hakkında takibat açılan bir şahıs ta Celâl Bayarla birlikte gazetelerde poz poz resimleri yayınlanan D.P. eski Kayseri Milletvekili İbrahim Kirazoğlunun babası Ahmet Kirazoğlu oldu. Kirazoğlu hakkında dikerleri gibi tedbirler Kanununa muhalefetten değil ama gene aynı derecede ağır bir suçla. 2596 sayılı "Bazı Kisvelerin Giyilemiyeceğine Dair Kanun" gereğince Türk Ceza Kanununun 526.maddesin dayanılarak dava açıldı. Bu arada ortaya çıkan bir husus ta Ahmet Kirazoğlunun iddia edildiği gibi şeyh değil, alelade bir cami hatibi olduğudur.

İSA ve MUSA

Adalet Bakanlığında meseleler tek tek incelenirken savcıların her olay karşısında derhal tedbir aldıkları ve gerekli takibata giriştikleri halde mahkemelerin daha yavaş ve çekingen hareket ettiği dikkati çekti.Celal Bayarın tahliyesini müteakip Yüksek Adalet Divanı ile ilgili olarak söylediği sözlerde Ankara savcılığına suç unsuru görülmüş ve Sulh Ceza Mahkemesine başvurularak gıyabi tevkif istenmişti. Ancak Sulh Ceza Mahkemesi Hakimi Ali Mazhar sorgunun yapılmamış olması gerekçesiyle savcılığın talebini kabul etmemiş, bunun üzerine Asliye ceza Mahkemesine yapılan itiraz da gene aynı gerekçeyle dinlenmiyen şahitlerin bulunması ve Bayarın ikametgâhının belirli olduğu ileri sürülerek reddedilmiştir. Bunlara benzer bir olay da A.P. Genel Merkezinin aranması meselesinde ortaya çıkmış, Sulh Ceza Mahkemesi Nöbetçi Hâkimi Sabriye Arıtan arama kararını vermemiştir.

A. Kemal Yörük
Görev başına

Mahkemelerin biraz da olsa çekingen davranmasının ilk sebebini Tedbirler Kanununun Anayasaya aykırı olup olmadığı hususunda doğan tereddüt teşkil etmektedir. Ancak geçtiğimiz hafta içinde Anayasa Mahkemesinin verdiği iki karar bu tereddütleri tamamen, izale edecek niteliktedir. Bu kararlardan birincisi Tedbirler Kanununun Anayasaya ay kırı olmadığını, ikincisi ise Celâl Bayarın gerek tahliyesi, gerek yeniden Ankara Hastahanesinde ikamete mecbur edilmesi gibi tasarrufların Anayasaya tamamen uygun olduğunun belirtilmesidir. Böylece mevcut tereddütler önlenecek adalet mekanizmasının daha süratle çalışması temin edilmiştir.

Çalışma

İnsanlar konuşa konuşa...

Çarşamba günü Millet Meclisinin toplantısında fevkalâdelik arayanlar aradıklarını bulamayınca bir hayli şaşırdılar. Zira o gün, gündemde Sendikalar kanunuyla, Grev, Lokavt ve Toplu Sözleşme kanun tasarıları vardı. Günlerdir patırdısı devam eden kanun tasarılarının elbette Meclisteki müzakereleri patırtılı olacak, taraflar çekişecek, kanun üzerinde bazı değişiklikler yapılmasını isteyen Türk-îşi bazı gruplar destekliyecekti. Hükümetin bunun karşısındaki tutumu, belli ki karşı olacak ti. Hal böyle olunca gürültülü ve eğlenceli bir oturum beklemek herkesin hakkıydı.

Ama, zıiller kesilip yoklama yapıldıktan sonra umulduğu gibi olmadı. Aksine, salonda aşırı bir sessizlik, asın bir düzen, aşırı bir sükûnet mevcuttu. Partiler adına konuşan hatiplere ne kimse müdahale etti» ne ses seda çıkaran oldu. îşler tıkır tıkır gitti.

Bütün bunların bir sebebi olması gerekir. Sebebi çok derine götürenler yanıldılar. Sadece ve sadece, bir karşılıklı oturup konuşma pek çok meseleyi halletmeğe kâfi gelmişti.

O sabah, Türk-îşe bağlı bazı sendika başkanları yanlarına Türk-îş Genel Sekreterini de alarak Meclise geldiler. Halil Tunç, Kerim Akyüz, Bahir Aksoy ve Feridun Şakirden müteşekkil heyet bahiskonusu kanunlarla ilgili Komisyon sözcüsü Coşkun Kırçayı ve Çalışma Bakanını bularak bir masaya oturdular. Türk-îş Genel Sekreteri Halil Tunçla iki yetkilinin arasında sendika başkanları bulunuyordu. Sendika başkanları aracılığı yapıp iki tarafı uzlaştırmak için bir gece evvel bu formülü bulmuşlar ve tatbik mevkiine koymuşlardı.

Taraflar kanun tasarılarını yeniden ele aldılar. Ağır ağır Türk-lşin tadilât taleplerini incelemeğe koyuldular. Tartışmalar fazla hararetli olmadı. İki taraf da fikrini izah etti. İddiasının gerekçelerini söyledi. Vakit geçtikçe anlaşmalara, uzlaşmalara varıldı. Çalışma Bakanı Ecevit ve sözcü Kırca Türk-işin pek çok teklifin-. de iyi niyet gösterdiler ve kanun tasarısında bu değişikliklerin yapılmasını uygun gördüklerini belirterek, notlarını aldılar. Alan ve satan memnun, masadan kalkıldı.

îstenilen-istenmiyen..

Küçük bir toplantı sonucunda tamamen olmasa bile bazı noktalarda varılan anlaşmanın evveli bir hayli uzundur. Hükümetin hazırladığı ve Meclis Komisyonunda uzun müzakerelerden sonra tamamlanan tasarı Türkiye İşçi Sendikalarını sinesinde. toplayan en büyük teşekkülü memnun etmedi. Türk-îş kanun tasarıları üzerinde 320 sendika başkanının teşkil ettiği bir mecliste tartışma açtı.

Meclis, çalışmaları sonunda kanun tasarılarının 17 maddesinde tadilât yapılmasına karar verdi. 17 madde içinde mündemiç 82 fıkra için birer tadilât önergesi hazırlandı ve milletvekillerine dağıtıldı.

İşin bundan sonrası daha patırdılı oldu. Türk-Iş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy yaptığı basın toplantısında bir karton çıkardı. Karton muhtelif bölümlere ayrılmıştı. Bununla milletvekillerinin işçi meselelerinde gösterecekleri faaliyet, puan hesabıyla kontrol edilecek ve devre sonunda parti gözetilmeden işçi meselelerine yakınlığı görülen milletvekili işçi teşekkülleri tarafından desteklenecekti! Aksi faaliyet gösterenlerin ise aleyhinde çalışılacaktı! Türk - İş Genel Başkanı bunu açıkça itiraf etti ve mücadelenin amansız olacağını belirtti. Hiç bir lâf bir namuslu ve haysiyetli milletvekilini bundan fazla rencide edemezdi.

Başkan işi burada da bitirmedi. Talep ettikleri haklar Mecliste kabul edilmediği takdirde arzu edilmiyecek neticelerin doğabileceğini açıkladı! Bu neticelerin ne olabileceği hakkında sorulan suale ise gülerek:

"— Taktiğimizi, sırası gelince açıklıyacağız" dedi.

Eğlence bundan sonra başladı. Türk-İş Başkanının sözleri üzerine Gruplar arası yarış başladı. Tabiatıyla işçiye en fazla sahip, AP çıktı! AP Grupu Türk-İşin kanun tasarıları üzerinde yaptığı bütün değişiklikleri benimsedi ve gerekli önergeleri vermek, üzere harekete geçti. Nitekim AP adına Meclis kürsüsünden konuşan İzmir Milletvekili Saim Kazgan, konuşmasında bütün bunları birer birer belirterek, AP nin taşa--larda böyle bir değişiklik yapılmasına şiddetle taraftar olduğunu bildirdi. AP li hatibin sözleri bir gün evvel yapılan basın toplantısındakilere o kadar benziyordu ki koridorlarda konuşmanın Türk-İş tarafından hazırlandığı bile söylenildi.

Dikenli konular

'Türk-İş Konfederasyonunun tasanlar üzerinde yapmak istediği değişikliklerden bazıları gerçekten kabul edilebilecek şeylerdir. Nitekim Bakan Ecevit ve sözcü Kırca Çarşamba sabahı yakılan toplantıda bunların bir kısmına "Evet" demişler, izah edilen gerçekleri haklı bulmuşlardır. Ancak bazı noktalarda Hükümet ve sendikacılar arasında büyük çapta anlaşmazlık mevcuttur.

Meselâ, Sendikacıların üzerinde son derece dikkatle durdukları bir fıkranın değiştirilmesi kabul edilmiştir. Bu fıkra "iş kolları üzerine kurulmuş sendikaların toplu sözleşme yapabilme" hakkıdır. Hükümet bu hakkı tanımıştır. Sendikacılar böyle bir maddenin sendikaları kuvvetten düşüreceğini iddia etmektedir. Zira bir sendikanın içinde birbirine yakın pek çok iş kolu toplanabilmektedir. Bunların ayrı ayrı toplu sözleşme yapması büyük sendikayı zaafa uğratacaktır. Sözcü- ve Bakan müzakerelerde bu maddenin tadil edileceğini söylemişlerdir.

Bir başka nokta, sendikaların tesis kurması maddesidir. Sendikacılar, sendikaların tesis kurmaması gibi bir kısıtlamaya tâbi tutulmamasını istemektedirler. Sendikalar kanununun 15. maddesinde istedikleri değişiklik yapılmış ve ticarî maksat olmadan tesis kurabilecekleri maddeye dercedilmiştir.

Bir başka tadilât sendikacılar lehine gene sendikalar kanununda yapılmış ve işçi mümessillikleri yerine, sendikaların temsilciliği ihdas edilmiştir.

İşçi lehine Türk-İşin bir başka isteği kıdem meselesinde kabul edilmiştir. İşinden ayrılan ve ' profesyonel sendikacılık yapanların, sendikacılık hizmetinde 'bulunduğu sürenin iş kıdemlerine eklenmesi, hususunda Bakan ve sözcü mutabakata varmışlardır. .

Grev kanununda bir madde Türk-İşin istediği şekle sokulmak üzere karar alınmıştır. Hükümet kanunsuz greve iştirak eden işçinin hapis cezasıyla tecziyesini . istemekteyken bundan vazgeçilmiş, sadece para cezasıyla tecziyesine gidilmesine ka-

Seyfi Demirsoy
Evdeki bulguru unutma!

Sendikacılar toplantı halinde
Tehlikeli alâkalar

rar verilmiştir. Ancak bu maddeye, işçiyi greve teşvik eden idarecilerin hapsi hususu konmuştur.

Dikenli tel

Böylece uzlaşmaya varılarak bazı pürüzlerin giderildiği toplantıda bir madde üzerinde büyük münakaşalar oldu. Bu tartışmalar sonradan Meclise intikal etti. İşçi temsilcileriyle milletvekilleri arasında koridorda büyük çapta çekişildi.

Madde, Sendikalar Kanununun bir maddesidir. Hükümet tarafından vazedilen hüküm., sendikaların yıllık bilançosunu Çalışma Bakanlığına vermesi mecburiyetidir. Sendikacılar buna itiraz etmektedirler. Gerekçe olarak ileri sürdükleri, mali kudretlerinin anlaşılacağı ve işverenin bu zaaflarından istifade ederek greve kalkışıldığında türlü oyunlara başvuracağı keyfiyetidir. Sendikacılar bilanço vermemeyi prensip olarak istemektedirler. Ama fazla ısrar ediliyorsa bunu bir notere vermeyi kabul etmekte, bakanlığın hegemonyasından böylece kurtulabileceklerini belirtmektedirler.

Bülent Ecevit
Lütuf yüzünden kahır

Hükümet ve Koalisyon partilerinde bu maddenin zaruretine inananlar çoğunluktadır. Zira 3 bin lira geliri olan bir sendikanın bir yılda 200-300 bin lira yardım aldığı yakidir. Bu paraların nereden ve ne şekilde alındığının kontrolü Hükümet tarafından istenmektedir. Ayrıca, dünyanın her tarafındaki sendikalar faaliyetinin tatbikatı bu merkezdedir.

Konunun kulisi müthiş oldu. Bir ara Suphi Baykam, Seyfi Demirsoya şöyle dedi:

"— Bunun bir memlekette tatbikatını gösterin, oyumu size seve seve verecek, üstelik kulisini de yapacağım."

Demirsoy bir misal veremedi. Ancak şöyle savunabildi:

"— Suphi bey» yabancı ellerden gelen bir para sendikanın defterine işlenebilir mi, sorarım... Böyle olunca, bu maddenin bize faydası değil zararı dokunur.."

. Madde üzerindeki değişikliği AP liler ziyadesiyle benimsediler. İddiaları, sendikaların hükümetin devamlı kontrolü ve baskısı altında bulundurulacağı şeklinde oldu. Liberal ekonomi taraflısı AP nin bu derece işçi

Hayırlı Başlangıçlar

İnsan bazen, içinde bulunduğu geminin yürüdüğünü pek farketmez. Yahut, içinde bulunduğu otomobilin hızını hissetmez. Bir bakıma bu çeşit yolculara benziyoruz, Türkiyede. Hiçbir şey yapılmadığından, hiç bir işe el atılmadığından, hiç bir temel davaya dokunulmadığından şikâyet ediyoruz. Politika çekişmeleri hayatımızı o kadar dolduruyor ki güneşe bakmışcasına körleniyoruz. Halbuki memleket, insafla düşünüldüğü takdirde mutlu bir olumluluk halindedir. Gidişi süratlendirmek kabil değil midir? Şüphesiz kabildir. Ama itiraf etmek lâzımdır ki yıllar yılıdır sadece lâfıyla avutul - duğumuz bir takım hususlar bugün gerçekleşmiştir. Bir takım hayaller bugün hakikat olmuştur.

Türkiyede 5 yıllık bir plânın ya--ılması, bunun, külfetini iç finansman kaynaklarıyla birlikte bu Meclisten geçmiş olması şimdi insana çocuk oyuncağı gibi geliyor. Birbuçuk yıl önceyi düşününüz. Hükümetin kuruluşundaki müşkülleri ve Meclise hâkim olduğa sanılan zihniyeti hatırlayınız. Hangi oylarla kimlerin o çatı altında girdiğini gözlerinizin önüne getiriniz. Ali Fuat Başgilin Cumhurbaşkanı, Gümüşpalanın Başbakan olarak düşünüldüğü günleri.. Şu anda Türkiye, Plânlı Devreye Geçiş yılını geride bıraktıktan sonra 5 Yıllık Plânın içine girmiştir. "Plân mı, pilâv mı?" sesleri buna bize unutturursa oyuna gelmiş sayılırız.

Menderes en kudretli devrinde, en ziyade muhtaç olduğu ve sıkıştırıldığı sırada tarım gelirlerinden vergi alınmasını Gurupuna kabul ettirememişti. Bugün Koalisyon Gruplarının kabul etmesi sayesinde, Türkiyede tarım gelirleri ilk defa olarak vergilendirilmektedir. Nisbet azdır, muafiyetler çoktur, haksızlıklar vardır.. Hepsi doğru! Ama tarım gelirlerinden vergi almak prensibi hayatımıza girmiştir. Sistem düzeltilecektir, aksaklıkları giderilecektir, daha iyi işletilecektir. Mesele, beğenmediğimiz şu Demekrasi devrinde bu Meclisin böyle bir adımı atmış olmasıdır,

Bugünlerde, sosyal meselelerimizi belki -belki değil, muhakkaktam şekilde halletmeyecek, ama onlara nihayet âdil istikameti verecek bir iş nizamı aynı Mecliste görüşülecek, tartışılacak, kanunlaşacaktır. İşverenden de, işçiden de şikâyet sesi yükseltilecektir. Bunları tutan çevreler ithamlarda, hücumlarda bulunacaklardır. Bunlara hep Hükümet, hep İsmet Paşa, hep Demokrasi hedef tutulacaktır. Ama senelerdir bir hayal olan grevin, fiilen toplum hayatımıza girmesi bir gerçek ilerleme değil midir? Bu, bir kaç sene öncesine kadar düşünülebilir miydi?

Bunları, bağırışmalar ve çağırışmalar arasında Toprak Reformu gibi, ilk öğretim Dâvası gibi. Halkevleri tarzında. müesseseler gibi daha geniş, daha münakaşalı konularda atılacak adımlar takip edecektir. Türkiyenin hareket halinde bulunduğunu görmemek imkânı kalmamıştır. Hem bu, hoplamalı zıplamalı değil, tekamül esasına müstenit, ölçülü ve biçili, şartlarla imkânların bağdaşmasından meydana gelen bir harekettir.

Yazık, onu görmekte güçlük çekiyoruz. Ama,, etrafınıza bakınız görmeye başlayanların sayısında mutlaka bir çoğalma farkedeceksiniz. Bu, bir mutlu başlangıçtır.

meselelerine eğilmesini hayra yoranlar da oldu, şerre yoranlar da bulundu. Ama bir neticeye bağlayan bulunamadı.

A.P.

Devamı var..

(Kapaktaki sahne)

Meclisin bir köşesinde Şeref Kayalar ve bazı A.P. li milletvekilleri A.P. Genel Başkanının üzerine eğilip sordular:

"— Bu seferki şeref sözü ama, değil mi Paşam?.. Şeref sözü.."

Gümüşpala kendisine has baş sallayışıyla suali cevaplandırdı:

"— Evet, şeref sözü.. Bize söz veriyorum, eğer bu beş kişi Genel idare Kurulunda kalırsa ben çahşmıyacağım. Bu adamlarla çalışmağa tahammülüm kalmadı.."

Gümüşpalanın etrafındakiler memnun, Genel Başkanı Temsilciler Meclisi toplantısına uğurladılar ve birbirlerine gülümsiyerek baktılar.

Hadise geçen haftanın ortalarında cereyan etti. Şeref Kayalar ve arkadaşları A.P. içinde beliren huzursuzluğu gidermek için çalışan bir grupun öncüsüydüler. Islahatçılar adı altında harekete geçen grup uzun bir süre evvel 63 1er hareketini tertipliyenlerden başkaları değildi. Adı *geçen* beş politikacı ise son olaylarla gerçek çehreleri ortaya çıkan Gökhan Evliyaoğlu, Kadri Eroğan, Tahsin Demiray, Reşat Özarda ve Cevat Önderdi.

Bu haftanın içinde, olaylar bilinen istikameti aldığında ve Gümüşpala ile o beş politikacı yeniden sarmaş dolaş olduklarında , Genel Başkana Meclisin köşesinde verdiği "Şeref Sözü" hatırlatıldı. Gümüşpala fütursuz "Böyle bir söz sarf etmedim!" dedi.

Eski hamam...

Ancak bunun böyle olacağı tahmin edilmiyor değildi. Nitekim o tarihte geçen haftanın ortalarında" Kayalar ve diğer milletvekilleri du" rumu arkadaşlarına anlattılar. Bazı mutedil A.P. li milletvekilleri geleceğe ümitle bakmak isteklerinden olacak, duyduklarından pek sevindiler. Ama bazıları bıyık altından gülüp "Çok dinledik bunları" dediler. Bunların başında A.P. Genel Başkan Vekili Ertuğrul Akça geliyordu. Akça, uzun müddettir beraber çalıştığı başkanını iyi tanıdığından eliyle "Geç bunları bir kalem" manasına gelen bir işaret yaptıktan sonra:

"— Hiç bir şeyin değişmeyeceğine kaniim. Pala Paşa sözünü tutmıyacak ve söylediği isimler, eskisinden daha sağlam yerlerinde kalacaktır" dedi.

Olaylar Akçayı haklı çıkardı. 5 Nisanda Millet Meclisinde açılan Genel Görüşme sırasında A.P. şimdiye kadar uğramadığı bir hezimete uğradı. Bu sırada A.P. Temsilciler Meclisi toplantısı devam ediyor ve A.P. içindeki karışıklığı gidermeğe çalışıyordu. Toplantılar bilindiğinden başka türlü cereyan etmedi. Bahsi geçen beş kişi alabildiğine konuştular. Gümüşpala dinledi. Söylenenler daha evvel söylenilenlerden başka şeyler değildi. Korkuya kapılmamak lâzımdı. Bütün bunlar bir C.H.P. oyunuydu. Y.T.P. yi palazlandırmak için girişilen hikâyelerdi. Bütün mesele A.P. yi parçalamak, D. P. taraflısı kitleleri bölmek ve voli vurmaktı. Gümüşpala söylenenleri fazla garipsemedi. Zira kendisi de bu fikirdeydi.

Meseleler..

Nitekim iş fazla uzamadan sonuca bağlandı. A.P. Genel İdare Kurulundan istifa eden 14 kişinin istifaları kabul edilmedi. İstifa edenler de -ikisi hariç- fazla ısrar etmediler ve büyük gürültülerin sonucu sessiz bir boyun bükmekle kapandı.

Sonra, A.P. yöneticilerinin ezeli taktiğine başvuruldu ve zamanın herşeyi unutturacağı formülüyle meselelerin halli yoluna gidildi. Nitekim, ıslahatçı grup A.P. içindeki karışıklığı halletmek için 60 imzayla Müşterek Grup toplantısı talep ettiğinde, müfrit grup gülümsiyerek omuz silkmekle yetindi. Salı günü saat 10 da yapılacak toplantının gerçekleşmesi imkânsızlığını bildiklerinden telâşa dahi kapılmadılar. Salı sabahı ıslahatçı grup Meclise saat 9 sıralarında geldi. 60 imzalı önergenin altına imzasını koyanlardan sadece yarısı uykusunu feda edebilmişti. Müfrit milletvekillerinden ise beş on tanesi durumu anlamak için ortada göründüler. Çoğunluk tabii olmadı.

A.P. Grup toplantısı bir başka yönden, bir başka türlü daha baltalandı. istenilen, Senato ve Meclis Gruplarının müşterek . bir toplantı yapması ve meseleleri ortaya koy masıydı. Oysa Senato Grupu kendi kendisine bir toplantı yapmayı nedense daha uygun buldu ve Grup odasında senatörler bir araya gelip dertleştiler.

Gökhan Evliyaoğlu konuşuyor
At, babam, at!

Tahsin Demiray okuyor

Devekuşları..

A.P. li senatörlerin Grup toplantısının gerçek sebebi, o gün Senatoda müzakere edilecek olan 27 Mayısın Ulusal Bayram olarak kabul edilmesiyle ilgili kanun tasarısının müzakeresindeki hareket tarzının tesbitiydi. Bu konuda görüşmeler son derece kısa sürdü. İtiraz eden senatör bulunmadı. İtiraz edecek olanlara gelince, esasen toplantıya katılmamayı uygun görmüşlerdi.

A.P. li senatörler durumu iyiye götürmek için bir çıkış daha yaptılar Tutumu herkesçe bilinen A.P. Senato Grupu Başkanı Cahit Okureri değiştirip yerine daha mutedil, gerçekleri daha iyi görebilen birisini geçmeğe karar verdiler. Buldukları yeni Başkan İhsan Sabri Çağlayangilden ibaret kaldı. O gün Senatoda kanun tasarısı üzerindeki resmi sözcülük de Çağlayangile verildi.

A.P. Senato Grupunun bu dehşetli tedbiri istenileni sağlamadı. Kanunun müzakereleri arasında Çağlayangil Grup adına 30 kelimeyi geçmiyen bir konuşma yaptı ve 27 Mayısın karşısında olmadıklarını belirtti. Ama sözleri kulaklardan tesirini kaybetmeden bir hanım senatör, A.P. Grupunun tamamının aynı- fikirde olmadığını ortaya koydu. Bayan Senatörün adı Özel Sahingiraydır. Bayan Şahingiray Bayarın kütüphane memurluğundan A.P. senatörlüğüne atanmıştır.

Bayat oyun

Bu hafta Ankarada, bu olaylar karşısında ciddiyetle sorulan sual A. P. içinde sahiden, bir mutedil zümrenin bulunup bulunmadığıdır. En ziyade karamsar olanlar buna menfi cevap vermektedirler. Aslında, böyle bir zümre vardır. Tıpkı, eski D.P de olduğu gibi. Ama nasıl oradakiler cesaretsizlikleri, küçük hesapları, dağınıklıkları, .gerçekleri hiç görmeyişleriyle bir avuç müfritin dümen suyunda kalmışlarsa buradakiler de aynı durumdadırlar.

A.P. içindeki karışıklık, beklenileceği veçhile bir "Pandoranın kutusu" olan partideki hiziplerin vuruşmasına yol açmamazlık etmedi. Evvelâ Gökhan Evliyaoğlunun öncülüğünü yaptığı Irkçı Ekalliyet kuvvet denemesine girişti. Sonra eski Köylü Partililer birbirine sarıldılar ve az sayıda olmalarına rağmen Tahsin Demiray kanalıyla icrâ-i lûbiyet eylemeğe başladılar. Bunların yanında emekli subaylar idareyi elden kaçırmamak için oyunlarına devam ettiler ve nihayet eski D.P. liler "Islahatçılar" adı altında bir araya geldiler.

Bu defaki vuruşmanın diğerlerinden küçük farkları oldu. Meselâ Irkçı Ekalliyet birkaç kişiden ibaret kaldı. Önder, Evliyaoğlu, Tezkan üçlüsünü eski dostları -Saadettin bilgiç ekibi- bıraktı. Tevetoğlu tamamen ortadan çekildi. Demiray, Grup içinde son derece yâlnız kaldı. Nitekim eski kudretini kaybettiğini Tem silciler Meclisindeki bir denemesiyle anladı. Demiray bütün bu karışıklıkta Genel Başkan Vekilliğine oturmak için gerekli kulise girişti. Bu konuda bir önerge hazırlayıp Temsilciler Meclisinde oylamaya sunmak için harekete geçti. Ancak önergesinin müfrit ve mutedil kanada bağlı Temsilciler tarafından gözü önünde yırtıldığını görünce fena halde sindi ve Genel Görüşmede partinin sözcülüğünü yapmak teklifiyle yetindi.

İşte mutedil milletvekillerinin büyük muvaffakiyeti burada oldu. Canı gönülden Demirayin sözcülüğünü desteklediler ve meyvasını topladılar. Kürsüde geniş kahkahalar arasında konuşan A.P. sözcüsünün durumu bilhassa Ege teşkilâtında büyük çapta tepki yaptı. Egeli eski Demokratlar olayı teşkilâta kendi yönlerinden naklettiler ve büyük maharette A.P, nin eski Demokratlar tarafından yönetilmesinin muvaffakiyetsizliğin sebebi olduğunu belirttiler.

Kulağa Küpe

Uzun lâfın kısası!

Meclis Koridorunda A.P. li, bir üniformalı yakalamıştı. Anlatıyordu da, anlatıyordu:

"— Biz size karşı değiliz! Vallahi de değiliz, billahi de değiliz.. Gözüm kör olsun, değiliz. Size karşıysak ekmek çarpsın beni. Biz size karsı değiliz. Namussuzum değiliz. Çocuklarımın ölüsünü öpeyim değiliz"

Üniformalı sıkıldı:

'__İyi be birader. Biz size karşıyız! Var mı diyeceğin"

A. P. li Temsilciler son toplantılarında

Kellüm kellüm ya lemfa!

- Asıl dokunan !

Millet, kendi kenedinden, D.P. iktidarının bir pis işinin ceremesini çekmiş bulunuyor. Meşhur "Kromit Dalaveresi" yüzünden, Ziraat Bankasının kaybettiği 90 milyona, Amerikalılara ödenecek 9 milyon daha eklenmiştir,

Millete reva gürülen bu haksizi k dile getirilmiştir. Ancak, mesele haksız yere haksız kimselere tariz şeklinde ortaya atılmıştır. Amerikanın bize baskı yaptığı yardımı keseceği tehdidinde bulunduğa söylenilmiş, Amerikaya çatılmış, prestij ve kapitülasyondan bahsedilmiştir. Doğrudur, Amerika kendi vatanlaşlarının yabancı memleketlerdeki alacaklarını yardım işine bağlayan bir kanun çıkarmıştır. Kennedy, bu borç ödenmediği takdirde Kongrede Türikiyeye yardım konusunda müşkilâta maruz kalacağını bize bildirmiş» bizden anlayış istemiştir. »Yardımın kesileceği tehdidi lafı bu demarşının çıkmış olmalıdır-. Ama Amerika bir baştan ötekine haklıdır, Kromitçi Oğuz Akalın Hükümetteki ortaklarının tesiriyle T.C. Ziraat Bankası öyle bir teminat mektubu vermiştir ki, bununla, "ne olursa olsun" parayı ödemeyi tekeffül etmiştir. İş yürüsün yürümesin, İş kurulsun kurulmasın, işe itiraz olsun olmasın T.C. Ziraat Bankası teminat mektubunda, bunların hiç birinin kaale alınmamasını kabul etmiş, bun» ların hiç birine bakmaksızın parayı ödeyeceğini bildirmiştir. Amerikan firması bu "Irevooable=geri alınmaz" mektuba sahip bulunduğundan dolayıdır ki mahkemeye gitmeyi filan reddetmiş, kendi bakımından ga" yet haldi olarak "Ben paramı isterim. Mektup böyle. Ben başka şey tanımam" demiştir.

Bu para ödenmezse Amerikan Yardımı kesilir mi? Her halde kesilmez, İyi niyetli Kennedy müşkül durumda kalır, ama Kongreye durumu anlatıp TÜRkiyeye Yardımı kabul etiliter. Zira o İş, bu işin yanında devede kulak mesabesindedir. Ancak, T.C Ziraat Bankası'nın itibarı, bundan sonra vereceği teminat mektuplarının kıymeti ne olacaktır? Hatta, sadece Ziraat Bankapının değil, bütün türk bankalarının, alacağını tahsil edemeyen firmanın müracaatı üzerine dünya maliyesinin kara listesine alınacağı açıktır. Bankacılık, güven esasına dayanarak işleyen bir müessesedir. Bu, 9 milyona feda edilecek bir şey değildir. Para, milletin kesesinden bunun için ödenmektedir.

İnsana asıl dokunan başkadır. Oğuz Akalın, bir Beşiktaş noterinde biri asılmış, diğeri hapiste iki D.P. Bakanına işten hisse vereceğine dair tanzim ettirdiği mukavele ele geçmiştir ve dava dosyasının içindedir. işin, memlekete ve millete verdiği zarar ortadadır. Ama işin, birinci derecedeki sorumluları da ortadadır, serbest olarak aramızda, yüzleri dahi kızarmadan dilaşmaktadırlar, böyle kazandıklarına şüphe bulunmayan servetleriyle yazları Adada kışları İstânbulun kibar semtlerinde safa sürmekte, hatta yeni tertipler peşinde koşmaktadırlar. Muhakemeleri yıllardır görülmemektedir. Her şey uyumaktadır. Düşünmek lâzımdır ki bu rezalet öylesine ayyuktadır ki D.P. İktidarı bile bunu örtbas ödememiş ve bir Meclis Tahkikatı açmaya mecbur kalmıştır.

Yap, et. Sonra, elin kolun serbest, çık ortaya do* laş! Yok, insanın İsyan etmemesi bundan dolayı güç. Birinin sövlemesi lâzım: Bu Kromit Davası ne zaman başlayacaktır, bu adamlar niçin açıktadırlar, açıkta mı kalacaklardır?

Her şeye rağmen Demiray konuşmasının yaptığı tesirden pek memnun kaldı! Kendisine niçin böyle konuştuğu sorulduğunda, koltuğunun altındaki kalın çantayı yukarı kaldırarak ;

"— Hükümet ve diğer partiler bir savcı gibi konuşup âdeta bir trajedi oynadılar. Ben konuşmamı bu-un için bir Opera - komik havası içinde yaptım" dedi.

Demirayın birkaç kişisiyie ortada kalması. Irkçı Ekalliyetin durumu ve müfrit milletvekillerinden yana olan Gümüşpala ile emekli subayların davranışının yanında Islahatçı Grup, Genel İdare Kurulundan kuvvetli bîr siyasî kazandı, Ertuğrul Akça birkaç aydır bütün gücüyle Genel Başkanın karşısında olduğunu belirtmekteydi. Temsilciler Meclisindeki tutumuyla bunu daha acık ortaya koydu ve Mehmet Karaoğlunun başını çektiği mutedil grubun. içinde yer aldı. Ancak bu grup da bir kaç parçaya ayrılmakta gecikmedi.

Ahmet Topaloğlu, Osman Sabit Avcı ve Mehmet Ünalın etrafında toplanan Adana ve güney illeri milletvekili ve senatörleri 30 - 40 kişilik bir grubun teşkil ettiler.Bunlâr Genel Meekezin tam manasıyla karşısında olmakla beraber "parti içi mücadele'yi kabullendiler. Yani A.P. den ayrılmayacaklardı. Ama, Genel İdare Kurulunun direktifleriyle de harekat etmiyecekler ve Mecliste kendi kendilerine bir grup teşkil edeceklerdi. Muallâ Akarca, İsmet Sezgin gibi ağzı lâf yapan siyasilerin de katıldığı bu grup bir muvazene unsuru olmayı deneyecekti. Oylamalarda, gerekirse A.P. Grupuna karsı olunacaktı. Kürsüden, gerekirse resmî A.P. nin söyledikleri-nin tersi söylenecekti. Ama A.P. dav ayrılmaya bir türlü gönülleri razı olmuyordu.

Bir diğer kısım A.P. li politikacı böyle' 'bir hareketi 'tasvip etmedi. Kâzım Yurdakulla Nuri Bayarın birinci derecede rol oynadıkları bu grup A.P. yi safra, tüzük ve düşüncelerinin dışında hareket eden bir yâlnızlar grubu olarak bırakmayı, toptan istifa ederek gerçek bir harekete öncülük etmeyi uygun bul dular.

Her iki politikacı hafta içinde bu konuda büyük çapta gayret sarfettiler Günler alehlerine çalıştı. Haftanın ortasında bu fikirde olan sadece ikisi kaldı. Hatta salı günü, kararını vermiş olan Yurdakul geriye dönünce tek başına bırakmadığını farketti. Ama caymadı ve istifa ettiğini A.P. Genel İdare Kuruluna bildirdi.

İp Ve cambazlar..

A.P. çevreleri olaylar birbirini takip ederkan bir kişinin birdenbire ortaya çıkmasını yadırgamadı. Tamamen 22 Şubat olayları sonrasında olduğu gibi İhsan Sabri Çağlayangil gene boy gösterdi. Kafasında kaz?a sonucu hasıl olan arıza tamamen geçmiş, sağlığını kazanmış ve dinamik bir politikacı olarak, A.P. de meydana çıkan grupların Üzerinde Çağlayangil hazırlanan yerini aldı. Bilindiği gibi, bundan önce de bir hârekete girişen A.P. lileri gene ucu Çağlayangil uyutmuştu,

Eski Bursa valisi bir taraftan Gümüşpalanın etrafından ayrılmıyor, öte yandan mutedil Milletvekillerine "İçeride mücadele" seromunu yapıyordu, Grubun toplanmaması için gerekli kulisi, büyük bir istihayla yaptı. Senato Grubun bir araya gelerek kendilerini Başkan seçmesini sağladı. Aldığı 36 oyun yarısını mutedillerden. yarısını müfrit ve emeklisuhaflardan sağladı.

AP bu hafta perşembe günü son Olayları inclemek üzere bir grup toplantısına karar verirken müfrit kanadı teşkil eden milletvekilleri memnundular. Bu kanadın içinde o-

lan ve AP Grupu Basın Sözcülüğünü **yapan** Turhan Bilgin memnuniyetini gazetecilere şu sözlerle belirtti:

"— AP hakkında birşey mi yazmak istiyorsunuz-? Ne yazarsanız yazın.. Ancak yazınızın sonuna şunu ilâve etmeyi unutmayın: Devamı gelecek sayıda!"

Y.T.P-

Bekleyen derviş..

Y.T.P. li yeni senatör Turhan Kapanlı bu haftanın başında bir gazetecinin:

1— Grupunuzdaki çatlak sesleri durdurmak için bir hareket yapmayacak mısınız?" seklindeki sualine şöyle cevap verdi:

"— Bu bir zaman meselesidir. Hükümet güven oyu bakımından ip üzerinde durmaktadır. Ama yedi-sekiz kişilik bir iltihak herşeyi halleder" diye cevap verdi.

Bu sözler bir bakıma, Y.T.P. içinde sessiz de olsa dönen dolapların aynasıdır. Uzun süredir sesi sedası çıkmayan Koalisyonun ikinci kanadının gerçekten bazı sancılar içinde olduğu bilinmektedir.

Herseyden evvel, politikalarını C.H.P. ye yüklenmekle idare ettirmek taraflısı olan bir küçük grup, şimdilik sinmişse bile faaliyetine su altında devam etmektedir. Ata Bodur, Tahsin Türkay ve Nihat Diler gibi milletvekillerinin Y.T.P. Grupunda çıkardıkları sesler fazla sansasyon yapmasa dahi, zihinleri karıştırmakta ve melanet erbabma ümit vermektedir. Öte yandan, Doğu vilâyetleri milletvekillerinin bazıları Alicanın liderliğinden memnun değillerdir. Bu milletvekilleri lideri fazla hareketsiz bulmakta, üstelik kendi başına bazı meseleleri halletme yoluna, gitmesini hazmemektedirler. Azizoğlunun birinci derecede isim olarak görüldüğü bu grup, işin tuhafı, Azizoğlüna da fazlaca itibar etmemekte ve onu da yeterli bulmamaktadır.

Y.T.P. içindeki memnuniyetsizliğin bir başka sebebi yeni transferlerin faaliyetidir. Yeni gelenler partiye sahip çıkmaya kalkışmışlardır. Kamuran Evliyaoğlu, Burhan ve Orhan Apaydın ile Turhan Kapanlının çemberi Cevdet Perinin iltihakıyla büyücek bir faaliyet göstermekte ve liderin etrafındaki perdeyi kalınlaştırmaktadır.

Bütün bunların yanında. Sadık Perinçekîn durumu parti içinde oldukça enteresandır. Perincek, Koalisyon ortaklarının karşısında, ama A.P. nin de karşısında bir tutumun öncüsüdür. Bu grup, D.P. nin mirasçılığı meselesinde son derece titizdir. Hatası da buradadır.

İşte, perde arkasındaki bütün bu çekişmeler zayıf YT.P. teşkilâtına büyük dedikodular halinde intikal etmekte ve teşkilâtta büyük çapta kaynaşmalara sebep olmaktadır.

İstanbul da fırtına

İlk karışıklık İstanbul il teşkilâtında başgösterdi. Geçtiğimiz hafta pazar günü Y.T.P. nin, Ali Fuat Başgilden kiraladığı Deniz Hanım ikinci katını tamamen kaplıyan İstanbul İl Merkezinin toplantı salonunu ağzına kadar dolduran partililere D.P. i nin ateşli taraftarlarından Eyüplü Şükrü Taysir teker teker baktı bir an konuşmasını kesti ve beyaz saçlarını iki eliyle karıştırdıktan sonra:

"— İsmet Paşa aşiret mi idare ediyor, yoksa hükümet mi?" dedi.

Bundan önceki bir toplantıda yaptığı sert konuşma sonunda Fahrettin Kerim Gökayı kaçırtan ateşli D.P. hayranı Şükrü Tayşır bu sözleri söyledikten sonra bir de hikâye anlattı. Anlattığı hikâye şu idi: "Bir bağ bekçisi üzüm çalmaya gelen üç muhtelif dine mensup şahısla başedebilmek için önce ikisini yanına alıp üçüncüyü tepeliyor ve sonunda üçünün de hakkından geliyordu." Şükrü Tayşıra göre İsmet İnönünün taktiği de bağ bekçisininkinden farklı değildi. Y.T.P. ve C.K.H.P. yi yanına almış, A.P. yi tepeliyordu. Sıra mutlaka diğerlerine gelecekti. Eyüplü Y.T.P. li de, A.P. nin beceziksiz idarecileri gibi son olayları, bir C.H.P. taktiği olarak görüyor, Hükümeti kanunları tatbik etmemekle suçluyordu. Şükrü Tayşîra göre hayran olduğu devrin idarecileri gibi davranılmalıydı. Gene devlet kuvvetleri, ile Gençlik karşı karşıya gelmeli, gene coplar ve tabancalar işlemeli, fakat Gençliğin sesi kısılmalı ve yürüyüşler durdurulmalıydı. Eski D.P. li. anlaşılıyordu ki geçen hiç bir olaydan ders almamıştı. Gençliğin sesinin zorla, kaba kuvvetle susturulamıyacağını görmemişti. Türkiyede yaşıyan ve Türkiyede dün denecek kadar yakın zamanlarda olup bitenlerden bihaber olan bu Y.T.P. li Gençliğin susturulmaması karşısında Hükümeti vazifesini yapmamış .gibi görüyor ve bu yolda partisini de, İsmet Paşaya ayak uydurmakla suçluyordu.

Alican ve **Y.T.P. li** Süreyya Ağaoğlu

Bir yastıkta kocatsın!

Y.T.P. İstanbul îl İdare Kurulunun her ayın ilk **pazar** günü ilçeler teşkilâtı ile yaptığı mutad aylık; **top**lantılarının sonuncusunda yükselen **tek** çatlak ses bu oldu. İl Başkanı Süreyya Ağaoğlu kardeşini ziyaret etmek için Kayseriye gittiği için İ- "

İkinci başkan Ali İhsan Çelikkanın idare ettıtği toplantıya Y.T.P. nin bütün teşkilâtına katıldı. Siyasi hayâtın en hararetli bir devresinden hemen sonra yapıldığı için toplantıya gelen ilçe başkanları ve teşkilât mensupları oldukça heyecanlı idiler. Toplantıda herkesin üzerinde ittifakla durduğu bir tek husus vardı. Hiç bir Y.TP. li A.P. yi tasvip etmiyor ve memleketin son durumunda birinci derecede A.P. yi ve idarecilerini mesul tutuyordu.

Y.TP.liler rejimin muhafazası ve düzenin devamı vazifesinin C.H.P. den ziyade karşı partilere düştüğü kanaatlideydiler. Bu bakımdan A.P. kendi kuyusunu kendisi kazıyordu. Y.T.P. İstanbul teşkilâtı Genel Merkezi ve Hükümetteki Bakanlarının tutumunu tamamiyle tasvip ediyordu. Ama bazılarının bir tek endişesi vardı, Endişe İsmet Paşa Koalisyon Hükümetlerinden sonra siyasi edebiyatımıza giren "dümen suyu meselesi"nden ileri geliyordu. Bazıları 'Aman" diyorlardı "İsmet Paşanın dümen suyuna girmeyelim."

Fatih İlçe Başkanı İhsan Altınel ise son gelişmelerin genel siyasi affa engel teşkil etmiyeceğî kanaatini savundu. Y.T.P. nin Fatih Teşkilâtı Başkanına göre önce af, sonra hu--- prensibi iflâs etmemişti. Ancak Y.TP. nin bugüne kadar tatbik edegelmekte olduğu ikna metodu, akıl metodu ile genel siyasi af realize edilebilirdi. Bu yolu tıkamak kadar istismar etmek de memlekete özlenen huzurun, gelmesini köstekliyecekti. Zamanı geldiğinde parti liderleri genel siyasi affi gerçekleştirebilirlerdi.

Bu arada, bazı partililer son olaylarda Hükümet kuvvetlerinin Objektif davranmadıklarını ileri sürdüler. İstanbul olaylarında Vali ve Emniyet Müdürü gençlere müsamaha göstermiş, buna mukabil A.P. lilere sert davranmıştı. Ankarada da durum aynı idi. Teşkilâtın bu tenkitlerini idare Kurulundan Samim Yücedere, Kamdi Akça ve Ali İhsan Çelikken cevaplandırdılar ve partinin politikası hakkında izahat verdiler. Bu arada Silivri ilçe Başkanı Feyyaz Altınorak verilen bilgilerin yeterli olmadığını gazete sütunlarına aksedenlerden başka bir şey bilmediklerini söyledi. Ankarada Meclis müzakerelerinde ve Genel İdare Kurulu toplantılarında bulunan eksantrik Emil Galip Sandalcının da toplantıya davet edilerek kendisinden izahat istenmesi kararlaştırıldı. Bir müddet sonra toplantıya katılan garip Emil Galip Sandalcı uzun bir konuşma yaparak Y.T.P. nin son olaylar ve siyasi gelişmelerdeki tutumunu ve görüşünü izah etti, Söyledikleri Y.T.P. den ziyade kendi fikirleridir, zira bu talihsiz sakallı -ya, bir de sakal bırakmıştır- hayatta olduğu gibi Y.T.P. de de bir hiçtir. Emil Galip 27 Mayıs öncesinden de misaller ver rerek A.P. nin yolunun uçurum olduğunu, Y.T.P. ye her şeyden önce aklı selimin hâkim olması gerektiğini belirtti. Ayrıca, nümayişler sırasında objektif davranılmadığı tenkitlerine de temas eden Sandalcı bu olayların çok mevzii olduğunu söyledikten sonra bir müddet önce A.P. li sağcıların T.I.P. in toplantılarını basarak kaba kuvvet kullandıkları zaman hiç sesleri çıkmadığını, fakat kendileri mutazarrır olunca feryadı bastıklarını hatırlattı.

Geç vakit toplantı bittiğinde YT. P. Teşkilâtı mensupları tatmin olmuş bir şekilde il merkezinden ayrılıyor" lardı. Ama bu, "Y.T.P. krizi"ni halletmiş .olmadı.

Deve, yahut kuş!

Hayır , hayır, hayır! bir parti Celâl Bayarın avukatı Gültekin Başakın huzuru ile memleketin, milletin huzurunu birbirine karıştırdı mı, Samet Ağaoğlunun kardeşi Süreyya Ağaoğlunun saadeti ile memleketin, milletin saadetini aynı zannetti mi elbette ki iflah olmayacaktır ve bir çukurdan sıyrıldım derken bir başka çukura düşecektir. Bu, Y.T.P. nin manzarasıdır. A.P. ye gitmesi, hem de A.P. nin en kötü grupu içinde yer alması gerekirken yolunu şaşırıp Y.T.P. ye dalmış olanlardan kurtulmadıkça bu parti ne kendisi ışığa kavuşacaktır, ne de Türkiyenin ışığa kavuşturulması savaşında ciddi, devamlı, basiretli yardımcı olabilecektir. Genel görüşme sırasında olgunluk gösterdiği halde, iki gün sonra o elemanlar tarafından bulandırılma gayretinin tesirlerine maruz kalan Y.T.P. deve mi, yoksa kuş mu olduğunu açıkça ortaya koymak zorundadır. Ekrem Alicanın yapma ağırlığı da, zaman zaman üstten atma hevesleri de bu zarureti kaldırmamaktadır. Memleketin sağlam kuvvetleri A.P. ye, adı A.P. olduğu için güvensizlik beslememektedirler. A.P. bir takım temayüllerin kazanı olduğundan dolayı aydınları gençliği, basını, orduyu kaybetmiştir. Bu temayüller Y.T.P. de baş kaldırdığı zaman Y.T.P., Ekrem Alicanın kara gözleri için bu kuvvetlere şirin görünmeyecektir. Â.P. "Gökhanın partisi mi, Alpiskenderin veya Topaloğlu ile Akarcanın partisi mi" olduğunu belli edemediğinden, bu cesareti gösteremediğinden bugünkü hazin duruma düşmüştür.

Y.T.P. kimin partisidir? Süreyya Ağaoğlu ile Gültekin Başakın ve Talât Asalın partisi mi? Yoksa Gökayların, Evliyaoğluların, Erişlerin partisi mi? Al bayrağını, A.P. yi kenara itti diye o mu eline alıp dalgalandıracaktır, yoksa affın huzuru değil, huzurun affı doğuracağı inancı içinde dahil olduğu Koalisyonun başarısına mı Çalışacaktır?

Birinci yolun sonunun ne olduğunu A.P. gördü. Y.T.P. nin de görmesi, acaba şart mı? Bu sualin cevabını, kompleks küpü Alican bir boş vaktinde oturup kendi kendisine aramalıdır.

Görülmemiş bir usûl

İstanbul Dördüncü Sulh Ceza Mahkemesi eliyle aldığımız tekziptir.

Derginizin 28 Mart 1963 tarih ve 456 sayılı nüshasının 18 nci sayfas'nda yayınlanan "Görülmemiş bir usul" başlıklı yazı okunmuş ve Yönetim Kurulumuzca aşağıdaki açıklamanın yapılmasına karar verilmişti':

Sermayesinin yansından fazlası kamu hukuku tüzel kişilerine ait bulunan bankaların dergilere reklâm vermeleri gerçekten güç bir hale gelmiştir. Çünkü:

1 — Dergilere verilen reklâmlarla, bu reklâmları veren müesseselere bir fayda sağlamak maksadı, kötü bir alışkanlıkla kenara itilmiş, yalnız şu veya bu dergiye yardım etmek fikri ön plâna gelmiştir. Bu gerçeği rakamlarla isbat etmek mümkündür.

2 — "Görülmemiş bir usul" diye adlandırdığınız usul, söz konusu müesseselerin reklâmlarının dergilere objektif ölçülere güre verilmesini sağlamak için konulmuştur. Bu usul, alışılmış usule aykırıdır.

8 — Satışlarının ne olduğunu, hatta vaktinde basılıp basılmadığını bilmedikleri bir takım dergilere reklâm veren müesseseler, bu usulü kendi işlerine müdahale sayarak direnmektedirler.

4 — Dergisinin durumuna değil, kılıcının kestiğine güvenen bazı kimseler, kapı kapı dolaşmak, çeşitli yollara başvurmak bahasına, alışılmış usulün devamını İstemektedirler.

Savunduğumuz usulün nasıl işlediğini belirtmek İçin. şimdilik şukadarını söylemekte fayda var:

a) Söz konusu banka reklâmlarının yayınlandığı dergi adedi 48 dir.

b) Bir yılda bu 46 dergide yayınlanan reklâmlardan % 20 si yalnız bir dergiye, % 80 i de 45 dergiye verilmiştir.

e) Yine bir yılda bu 46 dergiye verilen reklâm tutarının % 36 sı yalnız 2 dergiye gitmiştir.

Basın İlân Kurumunun tarafsız bir şekilde çalıştığı, hiçbir mevkuteye hiç bir sebeple kasıtlı muamele yap. madiği bütün basın tarafından kabul edilmiştir. Bu gerçeği, sayın derginizde de, misalleriyle İzaha hazırız.

Şunu da belirtelim ki, Basın Hân Kurumunun bu tarzda çalışması, idarecilerin şahsiyetleriyle değil, 195 sayılı kanunun getirdiği sistemin Özelliğiyle sağlanmaktadır. Kurumun başındaki şahıs, Akis'i cezalandırmak istese de yapamaz. 195 sayılı kanon, bu kabil niyetlere ve hareketlere karşı, nereden gelirse gelsin, basını teminat altına almıştır.

"Basın İlân Kurumu, Türk basınını yabancı ilânlardan mahrum etmiştir." iddiası, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Maliye Bakanlığı yetkilileri tarafından resmi kayıtlara dayanılarak yalanlanmıştır. Böyle ciddi meseleler üzerine ciddiyetle eğilmek isteyenler, yazmadan önce lütfen tahkik ederler.

Genel Müdürün, sayın Ahmet Yıldız'ın arkadaşı olması sebebile yapılan tarizi, başyazarı aynı tarz tarizlere daima muhatap olan Akis dergisi için garip bul' duğumuzu ifade etmek isteriz.

Davalarında haklı olmayanların haklı görünmek için başvurdukları bu kolay usulün, makbul bir usul olmadığını bilhassa Akis dergisinin bilmesi gerektiğine inanmaktayız.

Saygılarımızla,
Basın İlân Kurumu
Genel Müdürlüğü

BASIN-YAYIN

Teşkilât

Devletin malı deniz...

Bitirdiğimiz haftanın baslarında Salı sabahı, Basın - Yayın- ve Turizm Bakanlığı özel Kaleminden Ankaradaki bütün gazete büroları tek tek aranarak Bakan Celâl Tevfik Karasapanın Gazeteciler Cemiyetinde yapacağı basın toplantısının saatinde bir değişiklik olduğu ve toplantının öğleden sonra saat 15.30 a bırakıldığı bildirildi. Bu değişiklik başka bir toplantı ile ilgiliydi.

O sabah Karasapan ve bakanlığın diter yetkilileriyle bazı milletvekilleri son derece önemli bir konuyu görüşmek üzere biraraya geldiler Saat 18 e kadar devam eden toplantıda. Basın - Yayın ve Turizm Bakanlığı Teşkilât Kanunu üzerinde son rötuşlar yapıldı.

Kanun Birinci Koalisyon Hükümetinin Basın . Yayın ve Turizm Bakanı Kâmuran Evliyaoğlu zamanında hazırlanmış, ancak Bütçe Komisyonunda kabul edilmeyerek gerekli değişiklikler yapılmak üzere C H P Konya Milletvekili Rüştü özal, C H P tamir Milletvekili Necip Mirkelâmoğlu. Siirt Y.T.P. Milletvekili Adil Yasa, A.P. Aydın Milletvekili İsmet Sezginden müteşekkil bir alt komisyona sunulmuştu.

Komisyon çalışmalarını ancak o Salı günü tamamladı ve rakamla birlikte neticeye vardı. Simdi tasarı Büyük Meclise sunulacak ve orada tartışması yapılıp münâsip şekilde kanunlaşacaktır. Ama gerçek şudur ki bu kanun çok geç kalmış ve Bakanlığın başına, yahut yüksek kademelerine yerleşenlerin kifayetsizliği yüzünden bu önemli müessese herkesin içinden yediği bir çiftlik haline gelmiştir. Çiftlikteki büyük vurgunu dış memleketlere tayinler ve ya seyahatler teşkil etmektedir ve bilhassa son zamanlarda ölçüler öylesine kaçırılmıştır ki devletin malının bu kadar insafsızca yenmesi karşısında kendini bilen bir kimsenin yüzünün kızarmamasına imkân yoktur. - ,

Bir Teşkilât Kanununun olmayışı dış tayinleri dejenere ettiği gibi. ücret kifayetsizliği sebebiyle merkezde de kalifiye eleman bulunamaz olmuştur. Turizm konusunda ise bakanlık, yıllardanberi kurtulamadığı Osmanlılığı üzerinden bir türlü silkip atamamıştır. Oysa artık büyük kazanç getiren bir endüstri olduğu bü--- dünyada kabul edilen turizm meselesinin biran evvel ele alınarak' gerekli hamlelere girişilmesi zamanı gelmiştir. Bazı bakanlık yetkilileri-

nin de ifade ettikleri gibi bu konuda bakanlık diğer batı ülkelerine, hattâ Yunanistana göre amatör kalmaktadır.

Yağma Hasanın böreği

Bugün Türkiyenin dışarda, batılı ölçülerle bir tek; ama bir tek doğru dürüst basın ataşesi yoktur. Basın ataşeleri içinde muhiti en geniş olanlar, mahalli gazetelerin üçüncü sınıf elemanlarını tanıyanlardır. Çoğu, hayatında bir tek gazeteci görmemektedir, lisan bilmemektedir ve bulduğu -parasını gene devlet ödemektedir- bir tercüman vasıtasıyla topladığı kupürleri merkeze göndermekle yetinmektedir. Bir ciddi Bakan bu bakanlığa gelse de dünya kadar dövize mal olan basın ataşelerini, muavinlerini şöyle bir elekten geçirse saçları diken diken olur ve biraz vazife duygusuna, sorumluluğuna sahipse bunların tümünü geri a* lır. Zaten basın ataşelerinin bu perişan bakanlıkta bırakılması ve bir hariciye memuruna, çok yabancı elçiliğin yaptığı gibi "Basınla temasa memur" sıfatının verilip işin içinden çıkılmaması devletin başına büyük dert açmaktadır. Basın ataşesi veya muavini diye gönderilenler sırasında öyleleri vardır ki değil yabancı basına Türkiyenin bir görüşünü anlatmak, dünyada meselâ bir Müşterek Pazarın bulunduğunu dahi bilmemektedir. Bu adam kendisine sual soran yabancı gazetelere Türkiyenin Müşterek Pazar karşısındaki tutumunu izah etmektedir! Durum böyle olunca, zaman zaman dünya gazetelerindi çıkan Türkiye hakkındaki saçmalıklara niçin şaşmalı?

Buna rağmen Basın - Yayın ve Turizm Bakanlığının en büyük faaliyetini şimdilik dış tayinler teşkil etmektedir. Bu tayinler tamamen keyfi olmakta ve ataşeliklere piyango daha çok ikinci kata -bu katta Karasapan ve Bakanlığının 2 numaralı adamı olan Altemur Kılıcın odaları .bulunmaktadır- kanadı atmış olanlara vurmaktadır. "Bu kotta bulunan müşavir yardımcılarıyla özel kalem mensunları bakanlığın en ta lihli simaları olarak gösterilmektedir. Tayinlerde lisan bilgisi basın formasvonu ve tanıtma kabiliyeti gibi bir basın ataşesinde mutlaka bulunması gereken vasufların bir ara lanması nedeniyle dış görev almak isteyenler bir yolunu bulun ikinci kata yerleşme çalışmaktadırlar Bu konudaki rekabet aylardanberi

Altemur Kılıç
Yarın çok geç olacaktır!

değişmeyen bir tempo içinde devam etmektedir. Hasbelkader ikinci kata yerleşenler kısa bir süre sonra dış göreve tayin kâğıdını ceplerine koymakta, bu sefer de boşalan bu yeni masa için ikinci bir yarış başlamaktadır. Nitekim son bir yıl içinde yapılan tayinlerin, seyahatlerin büyük bir 'çoğunluğunu ikinci kat sakinleri veya bu kata yakın olan kodamanlar paylaşmışlardır. Özel Kalem Müdürü Vedat Tanır Basın Yaym ve Turizm Genel Müdür Yardımcısı Murat Özgeç, Özel Kalem Müdürü Kemal Bağlum ve Altemur Kılıç ile yardımcısı Cahit Güçbilmez ikinci katin nimetlerinden faydalananlar arasındadır. Dış seyahatleri" başlıca gayesi, ekseriya bir otomobil edinmek olmaktadır.

Parmak ısırtan olay

Bu tayinler komedisi ile ilgili olarak cereyan etmiş bir hâdise vardır ki İkinci Kât Saltanatını dahi gölgede bırakmıştır. Bundan bir süre önce lisan imtihanına giren" Cahit Günal ve Hicret Cambazoğlu adlarında iki emekli subay imtihanda, çok düşük not almalarına rağmen 0 vermeye utanıldığından verilmiştir- Altemur Kılıcın becerikliliği sayesinde -tam dış görevden ümitlerini kestikleri bir Birada- kendilerini Atina ve Kıbrısta bulmuşlardır. O lay hayli gerilere uzanmaktadır. Günal ve Cambazoğluna, Karasapanın Bakanlığından evvel birer dış görev vaad edilmiş, fakat araya giren aksilikler sebebiyle bu söz bir türlü tutulamamıştır. Bu arada Bakanlar değişmiş ve Altemur Kılıç da müşavir olmuştur. İki emekli subay bu sıralarda bir lisan imtihanına girmişler, ama yeter not alamamışlardır. Fakat meseleye Kılıcın himmetiyle kısa zamanda bir hal çaresi bir. lundu. Bulunan formüle göre usulsüz lük İddiasıyla imtihanlar ' yenilene» çekti. Bu konuda iki kafadara mevzuat da yardım ediyordu. Zira yönetmeliğe göre ancak yazılılarda bar sarı gösterenler sözlü imtihana tâbi tutulabiliyorlardı. Oysa gerek Günal ve gerek Cambazoğlu yazılıları kazanamamışlardı. Bu maddeye dayanılarak Genel Müdür Nejat Sönmezin. de onayı alındıktan sonra imtihanların yenilenmesi meselesi sağlam kazığa bağlanmış oldu. Birinci" den hemen iki ay sonra yapılan ve mümeyyiz olarak Altemur Kılıçın da katıldığı ikinci imtihan Günal ve Cambazoğlu için havli başarılı oldu. Her ikisi de bu kısa zaman içinde İngilizceyi mükemmel öğrenmişlerdi! İmtihanda bülbüller gibi konuşmuşlar, en zor tercümelerin içinden kolaylıkla sıyrılmışlardı! Böylece bir kaç gün içinde Cahit Günalın Atinaya ve Hicret Cambazoğlunun da Kıbrısa tayinleri çıkarıldı. Ancak bu izahı güç meseleye kimsenin aklı ermemiş, hemen herkesin zihninde bir istifham belirmişti'.

"Acaba keramet Altemur Kılıçta mıydı?"

Haftanın başlarında bu konuyla ilgili olarak sorulan bir soruya 16r lıç:

"— Vallahi kardeşim benim vaziyetimin ne kadar kritik olduğunu biliyorsunuz. Subay düşmanı olarak tanıyorum Bunu silmem lâzım. **Tahit tayinlerde semmatinin de rolü olabilir şeklinde cevap verdi.**

Şimdi' Teşkilât Kanunu Meclise geldiğinde, bilhassa genç ve aydın milletvekilleri dosyalarla kürsüye çıkmaya ve bakanlıkta dönen manevraları, müessesenin perişanlığını bir bir anlatmaya hazırlanmaktadırlar. Kirli çamaşırlar ortaya döküldüğünde devletin milyonlarının, • hem de döviz olarak nasıl heba edildiğinin hazin manzarası gözler önüne serilecektir.

Gazeteler

Madde 11

Bu hafta Ankarada, Basın meslesiyle ilgili alâka çekici bir hâdise cereyan etti. Tercüman gazetesinin Başkentteki bürosu, verdiği haberlerin devamlı surette değişik şekilde yayınlanması, tahrife uğraması ve maksatlı olarak manalarının başka hale sokulması karşısında toptan istifa etti. Bu istifa "Basın mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki münasebetlerin tanzimi hakkındaki kanun"un 11. Maddesine dayanmaktadır. İl. Madde bir gazeteciye, mensup olduğu gazetenin veçhe ve karakterinde gazeteci için şeref veya şöhretini ihlâl edici bir vaziyet varsa istifa hakkını tanımaktadır.

Tercüman gazetesinde ip, bundan bir kaç gün önce gazetenin Ankara mümessili Muammer Yaşar Bostancıyla Parlâmento muhabiri Behiç Ek' şinin gazetenin sahibiyle yaptığı bir konuşmada koptu. İki gazeteci o gün saban uçağına atlayıp paralarını ceplerinden ödediler- İstanbula patronlarıyla görüşmeye gittiler. Kemâl Ilıcaklı adındaki gazete sahibi, işçilerini bürosunda karşıladı. Bir Müddet onları dinledi ve şöyle cevâp verdi:

"— Ben evvelâ kendi menfaatimi düşünürüm. Ben yıllardır Halk Partiliyim. Ama gazete nasıl Satılacak" sa ona göre hareket ederim. Menfâatlerim birçok şeyin üzerindedir. dedi.

İki genç gazeteci daha fazla tartışmanın" fuzuli olduğunu böylece anladılar. Geldikleri gibi aynı gün uçağa atlayıp Ankâraya döndüler ve vazifelerine devam ettiler. Hemen ertesi gün de bütün büronun istifa ettiğini gerekçesiyle birlikte bay Ilıcaklıya bildirdiler.

Tercüman gazetesinin Ankara bürosu mensuplarının istifa mektubunun gerekçesi beş büyük daktilo sahifesi tuttu. Beş genç gazeteci istifa sebebi olarak şunları belirttiler:

"1 — Uzun zamandan beri Tercüman gazetesi, Ankara Bürosunun verdiği tarafsız haberleri tahrif etmektedir. Gazetenin tutumu tarafsız olduğuna göre bu davranış gazetecilik ahlâkını zedelemektedir.

2 — Tarafsızlığını radyoda ilân eden Tercüman gazetesi zaman zaman AP teşkilatıyla direkt temas edip o yönden haberler almakta ve bu konuda Ankara bürosunun yanlışlığını belirttiği halde, haberi kullanmaktadır. Bunun en bariz misali AP Genel Başkanının Konyada "Kelleyi koltuğa aldık, çalışıyoruz" sözünün manşete çıkarılmasıdır. Gümüşpala bu sözü sarfetmemiştir. Böyle bir harekette kasıt aramak gerekmektedir.

Tercümanın Ankara Bürosu
İp kopunca...

3 — Bunun dışında gazete memleket gerçeklerini bir tarafa itip en adi şekilde din istismarı yapmaktadır.

*. — Son olarak 28 Mart olayları sırasında, gazetemizin bürosunu boşaltmamız ve gençliğin a s i l tepkisi karşısında durmadığımız kusur olarak gösterilmektedir. Bu hareket bir emekçi namusuyla yapılmış, demirbaşların korunması için böyle bir tedbire başvurulmuştur. Gençliğin hareketinin karşısında olmamamıza gelince, bu düşüncelerimizin kendileriyle beraber olduğunu göstermektedir."

Muammer Yaşar, Behiç Ekşi, Husamettin Çelebi, Savaş Kıratlı ve Yusuf Ziya Gedikli İmzalarını havi istifa mektubu salı günü gönderildi. Genç gazeteciler, durumu Sendikalarına aksettirdiler ve müdâhalesini istediler.

Ankara gazeteciier sendikası bu konuda bir dâva âçâçâk ve 212 sayılı kanun gereğince istifa edenlerin tazminatlarını talep edecektir.

İŞ ALEMİ

İthalât

Nisan balığı

Anlaşmalı memleketlerle yapılacak ticarî temaslara ait protokolleri belirten kararname 1 Nisan tarihli Resmi Gazetede yayınlandı. Piyasadaki ilgililer, kararnamenin 1 Nisan tarihli Resmi Gazetede as yayınlanmış olmasını göz önüne A* larak, "1 Nisan" şakasına uğrayıp uğramadıklarım incelemeye koyuldular. Zira, bilindiği üzere, 18 Mart tarihli Resmi Gazetede yayınlanan Dış Ticaret işlerine dair 12 sayılı sirkülerde âdi portlant çimento ile beyaz çimento, biçilmiş kereste, karo fayans, porselenden softa eşyası, tel çubuk (filmasin), 13 sayılı sir* küierde jet gazı» 15 sayılı sirkülerde yalnız asbestos ve çimento karışımından mamul borular, yalnız 6 - 12 mm. kutrunda normal yuvarlak demirler, 16 sayılı sirkülerde de gazyağı ve benzerleri X. Kota tahsisli ithal malları listesine eklenmişti. işin enteresan ciheti, 12 ve 15 sayılı sirkülerde "Ayrıca bu maddelerin iki taraflı anlaşmalı memleketler kontenjanlarından ithâli için gerekli tahsisler yapılacaktır" hükmü de mevcuttu.

Sirkülerlerde "Bu maddeler için lüzum görüldükçe anlaşmalılardan tahsis yapılacaktır" şeklindi, duruma göre karar alınacağını belirten bir madde konulmuş olsaydı, mesele yoktu. Fakat, hüküm gayet kafi bir mahiyet arzediyor, bu maddelerin anlaşmalılarda muhakkak zikredileceği mânasına geliyordu.

Bu düşünceyle Resmî Gazeteyi incelemeye koyulan iş âlemi, bir de baktı ki, anlaşmalılara konulacağı söylenmiş olan 8 maddeden -jet gazı i l e gazyagının anlaşmalı listelere konulacağı belirtilmemiştir sadece bir tanesi, filmâşin, listelerde mevcut, diğerleri yok!.. Bu durum, ilk önce, anlaşmalı listelere diğer maddelerin alınmayacağı intibaını uyandırdı. Bundan bazıları sevindiler, bazıları üzüldüler. -Zaten daima, birinin sevinci diğerinin üzüntüsüne sebep olur-.

Fakat yapılan incelemeler, bu maddelerin ek kotalarla anlaşmalılara ilâve edilebileceği intibaını uyandırdı. Zira, bundan önceki senelerde yapılan tatbikat, Ticaret Bakanlığının peyderpey sirkülerler, ilavesi suretiyle anlaşmalılar listesin

maddeler eklediğini ortaya koymuştu. Bu sebeple, önümüzdeki günlerde bu günlerin 2-3 ay uzadığı görülmüştür- yeni' maddelerin' ilâve edilmesinin beklenmesi lâzım geldiği kanaati uyandı.

Fakat, pek okadar beklemeye vakit kalmadan, piyasadaki aklı evveller yeni bir mütalâa yürüttüler: 15 sayılı sirkülerde "Bu maddelerin* ithali için anlaşmalı. memleketlerin 'muhtelif kontenjanlarından tahsisler yapılacaktır" denilmekteydi. Eh, bu durumda, Bakanlığın, anlaşmalılardaki muhtelif kotalardan tahsis yapması gün meselesiydi... Demeye kalmadı, "Yahu" dediler, "Muhtelif kotalardan tahsis almak için Bakanlığın tahsis yapmasına lüzum yok ki... Proformayla -tabii, pröformanın yetkiliden alınması şartıyla- kotadaki bir maddeye talepte bulundun mu, esasen, Merkez Bankası talebi reddetmiyecektir."

Beklenen karar

Bu şekilde, 12. ve 15 sayılı sirküler* lerdeki maddelerin anlaşmalılar listelerinde olmasa bile, muhteliften rahatça getirilebileceği kolaylıkla anlaşılabilmekteydi. Tabii. Bakanlığın bu konuda muvafakat vermesi lâzımdı ,ama, bu muvafakat nasıl olsa alınırdı. Muhtelif kotaları deyip de geçmeyin. Neşredilen Çekoslovakya, Romanya.. Macaristan, Bulgaristan, Yugoslavya ve Polonyaya ait altı anlaşmadaki muhtelif kotaların yükünu 3.2 milyon dolara varmaktaydı.

Yapılan bütün bu hesapların sonunda bazıları kötü kötü düşünmeye baslarken -meselâ porselenciler-, bazılarıda da zil takıp oynamaya giriştiler.

Fakat Ticaret Bakanlığının, Radyoda okunan ve alelacele Resmî -Gazetede yayınlanan bir tebliği, âdeta pişmiş aşa soğuk su kattı.

6 'Nisan tarihli Resmî Gazetede yayınlanan tebliğde 12 ve 15 sayılı sirkülerlerde İthalleri derpiş edilen malların anlaşmalı memleketlerden ithali için gerekli tedbirlerin alınmasına ihtiyaç hasıl olduğu, bu sebeple bunlarla ilgili .taleplerin Merkez Bankasınca kabul edilmemesi belirtil mekteydi,

Bu suretle, iki hafta önce AKİS'-in, porselen ihtiyacının. yerli sanayi tarafından karşılanabileceği hakkında yazdıklarının Ticaret Bakanlığınca nazarı dikkate alındığı anlaşılmaktadır ki, bu hususu memnuniyetle karşılamak icabeder.

Önümüzdeki günlerde Ticaret Bakanlığının 12 ye 15 sayılı sirkülerler de zikredilen maddeler için kati bir karara varacağı ve hangilerinin it hal edileceği, hangilerinin ithal edilmesine lüzum olmadığı hususunda yaptırmakta olduğu incelemeleri sona erdireceği anlaşılmaktadır. Bu suretle, 12 ve 15 sayılı sirkülerlerle ilgili maddelerin anlaşmaklar bakımından ak mı, kara mı alacağı kısa zamanda meydana çıkacaktır.

Geçen yıllarda, anlaşmalı listeler ri yayınlanır yayınlanmaz, ithalâttılar Merkez Bankasına müracaat etmekte aylık devreler itibariyle, dağıtım yapılmaktaydı. Sanayicilere gelince, bunlar, bağlı bulundukları Odalara müracaat etmekteydiler. Sonra listeler hazırlanmakta, Odalar Bittiğine gönderilmekte, oradan gelmekte ve böylece 2-3 ay geçmekteydi. O zamana kadar atı alanlar izmite vardıkları için, sanayiciler bir ağızdan "Vuslat gene mi kaldı güzel, başka bahara " şarkısını söylemekteydiler.

Geçen seneki tatbikatta bu husus yazılar çeşitli yazılar sonunda ve Adeta son dakikada- telle Merkez Bankasına bildirildi ve bazı maddelerin sadece sanayiciler tarafından kullanılacağı belirtildi.

Bu yıl Ticaret Bakanlığı tedbirli davranarak, gene 6 Nisan tarihli Resmî Gazetede Dış Ticaret işlerine dair anlaşmalarla ilgili 4 sayılı sirküleri yayınladı ve bu tahsisli ithal malları listesinin muhtelif kota «ura numaraları ile, altındaki listede bulunan maddelerin sadece sanayici kotası için ilân edildiğini açıkladı. Bu suretle, aceleci süvarilerin atla rına atlayıp Üsküdarı geçmesi önlenmiş olmaktadır.

Sağlanan kolaylıklar

Sanayici kotası olarak ayrılan maddelerin de genel olacak sanayicileri tatmin edeceği anlaşılmaktadır. Ancak bu arada. Ticaret Bakanlığınca hatıra gelmiyen bir husus, sanayiciler bakımından tatbikatta oldukça önemli bir aksaklığa sebebiyet vermektedir.

Mesele şudur:

İthal Yönetmeliğinin 29. maddesinde "Sanayicilerin sanayici kotalar rından yapacakları ithalât; İthalâtçı vesikasına veya sanayicilere mahsus ithalâtçı vesikasına sahip bir mute met vasıtasıyla yapılabilir" denil* mektedir.

Bu madde gereğince sanayiciler, sadece sanayici kotası ayrılmış olan maddelerci mutemet vasıtasıyla müracaat edebilmektedirler. Meselâ, liberasyon listesinden mutemet eliyle ithalât yapmak kaabil olamamaktandır.

Şimdi, anlaşmalı memleketlerde sanayicilere ayrılan maddeler -ki sanayi kotası olarak 4 sayılı sirkülerde belirtilmiştir- için sanayici, mutemetle müracaatta bulunabilecek, halbuki Sanayi Bakanlığı emrinde olduğu için, esasen ithalâtçının talepte bulunamayacağı maddelere an» laşmalılarda sanayici kotası ayrıl madığı, halde müracaat edemiyecek tir. Bu sebeple, Ticaret Bakanlığının çeşitli makamlar elinde bulunan ve onlar kanalıyla tevzi edilen maddelerin de sanayici tarafından mutemet tâyini suretiyle ithaline izin verdiğini belirtmesi yerinde olacaktır.

Bunun çeşitli faydaları vardır?

1 —- Ufak sanayici, İthalât mua meleleriyle uğraşamamaktadır.

2 — Mutemet kanalıyla açılan akreditifin masrafları azalmakta, bul durum mamul maliyetine tesir etmektedir. •

8 — Merkez Bankasına talepler toplu olarak geldiği için, parça başına muamele azalmaktadır.

4 — İthal maddelerinin perakende olarak bildirilmesi kâh meblâğın ufaklığı yüzünden İhracatçı memleket tarafından is'afa şayan görülme m ekte, kâh sanayici bu kadar ufak mehlağ için müracaata yanaşamamaktadır.

5 — İthal edilecek mal ne kadar büyük olursa, ambalâi; nakliye ve formalite masrafları o kadar düğmekte, hattâ malın bedelinde bile; az da olsa, tenzilâta yol açmaktadır. Bu da döviz tasarrufunu sağlamaktadır.

Bütün bu sebepler yüzünden, anlaşmalı memleketlerde de çeşitli dairelere emrinde bulunan maddelerin mutemetle ithaline izin verilmesi çok yerinde bir iş olacaktır.

Nümayiş yapan işçiler

Dert aynı dert

İngiltere

İşçi nümayişleri

Hafta içinde Londrada cereyan eden olaylar hem İngilizlerin Siyasi gelenekleri konusundaki bazı yanlış kanaatlerin düzeltilmesine vesile oldu, hem de demokrasinin beşiği olarak bilinen bu ülkede siyasi hayatın nasıl işlediğini ortaya koydu.

Geçen yıldan beri hızla artta işsiz sayısı iktisâdi faaliyetin durgunlaştığı kış aylarında âzami haddine çıkmıştı, İstatistikler işsiz sayısının 1 milyon civarında olduğunu gösteriyordu. Sendikalar, bu işe bir çare bulması için hükümeti sıkıştırmışlar, bu amaçla çeşitli teşebbüslerde bulunmuşlardı. Fakat bu gayretlerden bir sonuç alınamadı. Bunun Üzerine sendikalar büyük bir gösteri yürüyüşü hazırladılar. İngilterenin her yerinden gelecek işsizlerin temsilcileri Londrada, parlâmento binasının önüne doğru yürüyecekler, imkân bulurlarsa, milletvekilleriyle konuşacaklar ne dertlerini anlatacaklardı.

Londraya gelenlerin sayısı 7 bini buldu. Bunlar arasında eteklik giymiş İskoçyalı maden işçileriyle, kuzey - Batı bölgesinden gelmiş kasketli çelik işçileri de vardı, istasyondan parlamentoya doğru harekete geçen kafile 3 mil uzunluğundaydı. En önde bir bando yer almıştı. Bunu görenler, yürüyüş yapanların bir merasim geçidi için hazırlandıklarını zannedebilirdi. Fakat bir müddet sonra yürüyüşün ilk anda zannedildiği kadar sükûnet içinde geçmiyeceği anlaşıldı. Avam Kamarasının önünde toplanan işçiler iş istiyoruz!" diye bağırarak Macmillân'ı istifaya çağırdılar. Olay yerindeki polisler kolkola girerek parlâmento binasının önünü çepçevre sarmışlar, giriş yolunu nümayişçilere kapatmışlardı. İşçilerin bu kordonu tazyik etmeleri üzerine, polisler ellerindeki copları kullanmak zorunda kaldılar. Bu arada birçok kimse yaralandı. Mevcut kuvvetin işçileri durdurmaya kafi gelmediği anlaşılınca. atlı polislerden yardım istenildi. İşçiler, atlı polisleri "Gestapo", "Faşist domuzları ses leriyle karşıladılar.Yeni gelen kuvvet karşısında dayanamayan nümayişçiler geri çekildiler. Meydan boşalınca, ortada, başına cop vurularak bayıltılmış veya atlar tarafından çiğnenmiş birçok işçinin mevcut olduğu görüldü,

Giriş kapısından çekilmek zorunda katan nümayişçiler, biraz ilerdeki parlâmento meydanına gittiler, yere oturarak, nümayişlerine orada devam ettiler. Bütün trafik durdu. Hattâ, hızlarını alamayanlar, ceplerinden çıkardıkları madeni paraları otobüslerin camlarına atarak etrafa saldırdılar. O civarda park edilmiş vaziyette duran milletvekili otomobilleri tekmelendi, parçalandı. Alışverişe çıkmış yaşlı kadınlar korkudan bayıldılar. Neyse ki atlı polisler oraya da yetiştiler ve saatlerce süren bir mücadeleden sonra nümayişçileri küçük gruplar halinde parçalayıp dağıtmâk mümkün oldu.

Parlâmentoda gürültü

Dışarıda bu kavgalar olurken, parlâmentoda da milletvekilleri Başbakanı sıkıştırıyorlardı, işçi mebuslardan birisi, Macmillan'a:

"—. Gerçi lisanları biraz kaba ama, dışarıdaki kalabalıktan bir grup la gene de görüşmek istemez misiniz?'' diye istihza ile sordu.

Buna çok sinirlenen Başbakan:

"— Ben şimdiye kadar kimse ile karşılaşmaktan korkmadım" diye sinirli bir cevap verdi.

Bu tip kavgalı, tecavüzlü nümayişler İngilterede ilk defa olmamaktadır. Daha önce de öğretmenler aynı mahiyette gösteriler yapmışlardır.. Bu gösterilerde soğukkanlılığı ve başkasının haklarına saygısı ile tanınan İngiliz vatandaşı çoğu zaman ölçüyü kaçırmakta sağa sola sal-

dırarak tecavüzlerde bulunmaktadır. Fakat bu tip olaylardan sonra İngılterede 'tıpkı diğer Batılı ülkelerde olduğu gibi. yer yerinden oynamamaktadır. Ne, kimse bu durumdan, memlekette artık demokrasinin işlemiyeceği sonucunu çıkarmakta, ne juntalar kurulmakta, ne de miller, ertesi gün ihtilal olacağı korkusuna kapılmaktadır. İngilterede -tıpkı diğer Batılı ülkelerde olduğu gibi sokak nümayişleri demokratik mücadelenin zaruri bir unsurudur. Haklarını almak isteyenler, bir şikâyeti olanlar, yazarlar, söylerler ve sokakta bağırırlar! Tabii, bu arada ölçüyü kaçıranları polis alır götürür. Herkes, kendisinin de nümayiş yapmasını gerektirecek bir sebep ortaya çıkıncaya kadar işinde gücündedir.

A.B.D.

İtham zinciri

Bir müddetten beri Kennedy idarecin basın politikası bütün şimşekleri üzerine çekmektedir; İthamlar, dost gazetecileri kayırmaktan başlamakta, yalan beyanat vermeye kadar uzanmaktadır. Söylendiğine göre, yeni idare, haberler üzerinde tam bir kontrol kurmuştur, işine gelen haberlerin en geniş şekilde yayılması için ne mümkünse yapmakta, duyulmasını istemediği haberlerin de basının eline geçmemesi için her çareye başvurmaktadır. Buna bir de ad bulunmuştur: "New Management". Yani, "Haber Yönetimi". Resmi merciler; yapılan işin millî güvenlik endişelerinin gerektirdiği ölçüyü aşmadığını ve bunun da normal olduğunu öne sürmektedirler. Halbuki, aralarında New York Times'in gözde yasarları da bulunan oldukça kalabalık bir gazeteci grupu, Yeni İdarenin, hataları gizlemek ve yapılan işleri olduklarından büyük gösterebilmek ve böylece Kennedy'nin şahsi propagandasını yapabilmek için bu yola gittiği kanaatindedir. Bunlar, siyasi hayatın temelinin hakikati söylemek ve sonucuna boyun eğmek kaidesine mî, yoksa yalan söy lemek ve istediğin sonucu elde etmek kaidesine mi dayandığını sormaktadırlar.

Bu çatışmada ismi en çok gecen ve bazılarına göre. yapılanların baş sorumlusu, Beyaz Sarayın Basın Sözcüsü Pierre Salinger'dir. senede 21 bin dolar getiren Basın Sözcülüğü aslında fevkalâde büyük güçlükleri olan bir istir. Şimdiye kadar hiç bir Basın Sözcüsünün basını tamamıyla tatmin ettiği görülmemiştir. Üstelik, en yorucu işlerden birisidir. Şu anda, yaşayan üç eski cumhurbaşkanı olduğu halde, eski Basın Sözcülerinden sadece ikisi hayattadır.

Aslında, gazetecilerin haberlerin yönetimi diye bahsettikleri şey, modern devletlerin hepsinde ve Birleşik Amerikanın bundan önceki idarelerinde de çok şık başvurulan bir usuldür. Daha devletin ilk yıllarında George Washington, anayasanın tasdik edilmeyeceğinden korktuğu için,

(ilancılık - 1176) — 186

Anayasa Konseyi üyelerinin basına haber vermemesini sağlamaya çalışmıştı. Abraham Lincoln da, Cumhuriyetçi Partinin seçimi kaybetmesine sebep olabileceği için, köleliğin ilgası kararını üç ay saklamıştı. Sonra Eisenhovver idaresi sırasında buna benzer pek çok olay cereyan etmişti. Zaten haber, yönetimi kavramı da bu devrede Nev/ York Times yatarlarından James Reston tarafından ortaya atılmıştı. Eisenhower idaresinin talihsiz "U-2" olayı sırasında verdiği birbirini tutmaz haberler ise belki de bu konuda bulunabilecek en açıklayıcı örneklerdir.

Batının derdi

peki, bu yaygın tatbikata rağmen neden, simdi basın hürriyeti konusunda kıyamet koparılmaktadır? .Bunun oldukça tuhaf bir sebebi vardır. Basın, Küba Ablukası kararı sırasında "atlatılmış" olmanın acısını çıkarmaktadır. Geçen Ekim ayı ortasında Washington koyu bir sessizliğe bürünmüştü. Savunma Bakanlığı, Kübada tecavüzi silâhlar bulunduğu konusunda hiç bir şey bilmediğini söylüyordu. Başkan, seçim tur runu yanda kesiyor, sebep olarak da, soğuk aldığını öne sürüyordu. Muhabirler, sorumlu hiç bir kimseden ne bir cevap, ne bir yorum alabiliyorlardı. işte basın bu sıkıntılı hava 1-Cindeyken, Kennedy birdenbire,, bir akşam, o meşhur radyo konuşmasını yapıverdi. O günlerin heyecanı içinde basın, kendisine söylenen yalanların üzerinde pek durmadı. Fakat zaman geçtikçe ve heyecanlar duruldukça tekrar bu meseleye dönüldü ve basın o günlerde kendisine oynanan oyunu hiç affetmedi.

Haberlerin yönetimi endişesini yaratan bir diğer sebep de, Kennedy"nin gazetecilerle çok yakından ilgilenişi olmuştur. Gerçekten de Başkan, basında kendisini memnun eden bir yan görünce hemen yazarını Beyaz Saraya çağırır ve duyduğu memnuniyeti ifade eder. Durum aksi olunca da tartışmaktan geri kalmaz. Bu yakın ilgi, gazetecileri ürkütmektedir.

Bu endişeyi haklı gösterecek başka sebepler de vardır. Birleşik Amerikada idarenin basınla münaseibetlerini düzenlemek üzere muayyen kurumlar görevlendirilmiştir. Bu , kurumlara Halkla Münasebetler servisi denilmektedir. Meselâ, Savunma Bakanlığında bu işle görevlendirilmiş 600 memur vardır. Ayrıca, hükümet. Beyaz Saray dışında haber toplamak amacıyla 2500 kişi kullanmaktadır.

Y A B A N C I   G Ö Z Ü Y L E   T Ü R K İ Y E

...

L'AURORE

...

Serbest bırakılan Celâl Bayar tekrar tevkif edilerek Ankara Hasta hanesine yatırılmıştır., Seksenlik İh" tiyar bir hafta kadar serbest kalmıştır. T ü r k idarecileri neden hücresinin kapısını açtıktan sonra tekrar üzerine kapamışlardır? Bayar İstanbul, Ankara ve İzmirde cereyan eden nümayişlerin müsebbibi olarak itham edilmektedir. Gerçekten bu kötü niyetli Bayar, hapishaneden çıkar çıkmaz basın konferansında Yassıada mahkemesine şiddetle hücum etmiştir. Böyle karakterdeki bir adamın bu şekilde hareket edeceği bellidir, İînönü ve askerler onun kendilerinden minnetle bahis edeceğini tabii düşünmezler. Bayar serbest bırakmakla hükümet yabancıların arzusuna icabet etmiş bulunmaktadır.

Ne olursa olsun Türkiye tekrar acı saatler yaşamaktadır. Bugün Adalet Partisinde toplanan eski Demokratlarla Halk Partisi arasında açılan uçurum gittikçe büyümektedir. Muhtemel netice, Ordunun tekrar sahnede görünmesi olur. Dikkatli olmak lâzımdır. Zira bu sefer, 27 Mayıstan beri istenen şahsi iktidar kurulur. Ordu belirsizdir. Her yerde olduğu gibi Türkiyede de yekvücut değildir. Çoğunluk Halk Partisini tutmakla beraber içinde Menderesçiler de mevcut olabilir. iki taraftan hangisi birbirine iradesini kabul ettirebilir? Belki hiçbiri. Fakat üçüncü bir kısım kütleyi kazanabilir. Bu da partisiz Türkeş taraftarlarıdır. Bu adam, sosyalizm ve maalesef nötralizm taraftarı ve memleketin politikasını altüst etmeyi istiyen 14lerin başıdır. Gürsel onlardan kurtulmak için " Kendilerini memleket dışına göndermişti. Fakat onlar tekrar memlekete dönmek için birbirlerinden ayrıldıklarını ilân ettiler. Bu bir oyundu. Şüphesiz tekrar ortaya, çıkacaklarını göreceğiz. Türkeş durumdan şüphesiz istifade ederek tekrar programının başında görünecektir. O zaman İnönü Gümüşpala ve diğerleri anlaşamadıklarına pişman olacaklardır. Fakat iş isten geçmiş ve Parlamenter Cumhuriyet yok olmuş olacaktır. *(Fransız)*

DİE ZEİT

...

Genç ihtilalcilerin Menderes hükümetini devirdikleri 1960 yılının Mayıs günlerindeki gibi, son hafta da Türkiye ihtilal manzarası arzediyordu. Eski rejimin binlerce muhalifi şehirlerin sokaklarında protesto yürüyüşleri yaptılar ve "Bayar hapse geri" diye bağırdılar.

Eski Başkan hürriyetini hemen muhalif Adalet Partisi ile temasa geçmek için kullandı. Nümayişçiler parti merkezlerine hücum edince An karadaki Hükümet, eski Başkanın yakalanmasını emretti. *(Alman)*

...

NEWYORK HERALD TRİBÜNE

...

Hala halk tarafından tutulan Menderes rejiminin yaşayan lideri, eski Cumhurbaşkanı Celâl Bayarın serbest bırakılmasının Türk Hükümetinin başına dert açacağı o kadar bariz di ki birçok insan Başbakan İsmet İnönünün buna niçin izin verdiğine hayret etti.

80 yaşında olan Bayar resmî olarak 'hastalığı dolayısiyle' serbest bırakılmıştı, fakat hapishaneden çıkarken "'gayet iyi" olduğunu söyledi ve hakikaten de öyle görünmekteydi..

İkî bin otomobilden meydana gelmiş uzun bir konvoyun önünde Ankaraya geldiği vakit Bayarın otomobilinin etrafını bir kalabalık kitle çevirmişti. Bu nümayişçiler arasında 1960 yılında Bayar ile Başbakan Menderes hükümetini deviren askerlerden de manidar bir miktar bulunuyordu. Yol boyunca koyun ve öküzler kurban edilmiş ve birçok basit insan Bayarın başkente dönüşünü Menderes rejiminin eski haline konulmasıymış gibi karşılamışlardı .

İnönü bunu niye yaptı ? Bunun sebebi yavaş yavaş aydınlandı. Aylardanberi muhalefetteki Adalet Partisi, Menderes rejimi liderleri için uygulanacak genel bir siyasî affın Türkiyeye lâzım olan reformların yapılması için lüzumlu sakin havayı yaratacağında israr ediyorlardı.

İnönü Adalet Partisinin yanıldığını ispat etmek istemişti ve bunda muvaffak oldu.

Mamafih, asıl gürültünün kaynağı Bayarın serbest bırakılması değil, Adalet Partisinin Menderes rejimini deviren darbenin meşru olduğuna inanmayışıdır. İnönü, parti bunu Türkiyenin yeni demokratik sisteminin zemini olarak kabul eedinceye kadar Türkiyenin huzur bulamıyacağını söy lemistir.

Subaylar, entellektüeller ve öğrencilerin çoğu arkasında olan, fakat ıstırap çeken, organize olmamış bir kitle aleyhine bulunan İnönü şimdi--k kumandayı elinde tutmaktadır. *(Amerikan)*

...

NEVEZÜRCHER ZEITUNG

...

Türkiyenin bugünkü görünüşü, müttefikleri ve dostları için ilk bakışta pek de memnuniyet verici değildir. Nihayet hemen hemen her yıl bütçenin açık vermesi, esaslı reformlara gitmeye asla niyetli olmayan bir devletin bilançosunun karma karışık olması ve batı memleketlerinden pek çok şeyler öğrenmek zorunda bulunan bu memleketin bu konuda hiç bir gayret göstermemesi gibi olayların kimseyi memnun etmiyeceği artık anlaşılmalıdır.

Türkiyede modern bir idare sistemi kurulduğu zaman bu memleket büyük hamle yapacaktır. Zemin hazırdır. Halk geçmişteki durumdan müştekidir ve köklü reformların yapılmasını arzu etmektedir. Eğer bu mesele akıllıca ele alınacak olursa, gönüllü bir (işbirliğine gidilirse, küçük hesaplar, menfaatler bir tarafa bırakılırsa, daima komünizmin karşısında duran ve iki kıtanın geçit yerini elinde tutan bu memlekette yani bir çağ başlıyacaktır. Eğer bu olmazsa, hür dünya gerçekten büyük bir tehlike tarafından tehdid altında bulunacaktır. Eğer batı devletleri camiası bu meseleyi akıl yoluyla halletmeye yanaşmazsa, yüzyıllar boyunca hedefine varmak için çaba gösteren moskof emoeryalizmîne yolu serbest bırakacaktır ki böylece bu durum, soğuk harpte batılılar içini korkunç olayların ortaya çıkacağı ağır bir mağlubiyet olacaktır (İsviçre)

TÜLİ'den Haberler

Geçen hafta memleketimizi ziyaret eden Prens Sadrüddin Han şerefine Birleşmiş Milletler Türkiye temsilcisi Prens Z. Lippe'nin, evinde verdiği resepsiyon pek samimi bir hava içinde geçti. Genç ve zarif Prenses Lippe güzelliği kadar, kıymetli ve şık elbisesiyle de nazarı dikkati çekiyordu. Genç Prens Sadrüddin de Doğunun tevazuu ile Batının centilmenliğini nefsinde birleştirmiş bir Türk dostu olarak hatıralara yerleşti. Partiye biraz erken gelen Ecvet Güresin bir müddet sıkıldıysa da, kalabalık arttıkça ferahladı. Endonezya Büyük Elçisi ve eşi, Habeş Büyük Elçisi, Tunus Elçilik Müsteşarı Fehameddin Arvay ve Türk eşi, Başbakanlık Basın sözcüsü Fikret Tokat ve eşi, eski Kurucu Meclis üyesi, eski gazeteci, yeni Kızılaycı ve Yağmur Reklâmın sahibi Babür Ardahan, M. Ritter ve eşi de oradaydılar.

•

Bu hafta Ankara Sinemasında oynıyan "Lulu" filmine büyük ümitlerle gidenler ne yazık ki hayal kırıklığına uğradılar. Salı gecesi sinema tıklım tıklım doluydu. Kapıya kadar gelip de bilet bulamadan dönenler de az değildi. Bu arada, almansever doktor Orhan Toygar -yalnız olarak- geldi ve döndü. Tenis Federasyonu Başkan- Bülent Savcı ve eşi, Tomris Tiritoğlu ve arkadaşları da bilet bulmağa çalışanlar arasındaydılar.

•

Çarşamba akşamı Ankara Palasa Freddie Davis'i dinlemiye gidenler, enteresan kimseleri de görmüşoldular. Cazın yanındaki masada Mithat Dülge, kızı Suzan Dülge ve bir- hanımla birlikte oturuyordu. Eski devrin bu neşeli siması, tanıyanlara epeyce durgun geldi. Dülge ise, bilhassa Colettel görmekten pek memnun kalmışa benziyordu, ikinci masada, çarşamba olduğu için tatil olan Meydan Sahnesi sanatçıları vardı. Esin Avcı, turuncu elbisesi ve siyah kolyesi ile pek tatlı idi, kavalyesine de epeyce hayran bir hali vardı. Me'lılıa Köroğlu ve "Romanoff'la Jülyet'in sevimli Jülyeti de aynı masadaydılar. Üçüncü masada, Ankara Hastahanesinin değerli Nisaiyecisi Dr. Necdet Erenus, streep-tease numarasını bıkkın ve sıkkın gözlerle seyrediyordu. Merdivenin dibindeki masada Altemur Kılıç, Philipsin yeni müdürü, Robert Kolejin meşhur "Bülbül Fethi"si ile beraber oturuyordu. Program biter bitmez gittiler.

Geceleri sinema dönüşü Hülya pastahanesine gidenler, A.P. Samsun senatörü Emekli General Cahit Tokgöz ve eşini, masalarındaki bir grupu irşad ederken görürler. Bilhassa bayan Tokgöz, kocasından çok daha ateşli partizan. Salı günkü akşam gazetesinde okuduğu istifa haberi o gece bayan Tokgözü epeyce meşgul etti Kendisine "hocam" diye hitap eden sarışın genç, ehemmiyetli bir eda ile cebinden çıkardığı yazıyı okudu: "...İsmet Sezgin ve Sarıgöllüye rağmen istifayı düşünmüyorum..

Büyük memleket meseleleri böylece tartışıldı!..

•

Perşembe akşamı "Rigoletto"nun galası çok güzeldi. Ferhan Onat çok formundaydı, misafir İtalyan sanatçı kadar alkışlandı. Dr. Hayati Sevgen, bermûtad, fuayenin ası idi.

Dış ticaretin, yeni karısından ayrılan "ebedî genç"i Selçuk İnan, evlenmesine dair çıkan haberleri yalanlıyor. Bütün rivayetlerin tahakkuk etmesi için Taadüdü Zevcat ka-" nununun çıkması gerektiğini söylüyor. Dario Moreno da operayı çok sevenlerden biri. Ankaraya gelir gelmez bu galayı kaçırmak istememiş.

Faizenin defilesi cuma günü Bulvar palasta yapıldı. Bine yakın Ankaralı hanım, mankenlerle yarışırcasına şık ve güzeldi. Faizenin sahne arkadaşları hep oradaydılar: Tijen Par, Meydan Sahnesi sanatçılarıyla beraber gelmiş olan Sarışın

Basın Balosu — Ankara gazetecilerinin ananevi Basın Balosu 22 Nisan Pazartesi gecesi Ankara Palas salonlarında yapılacaktır. Balonun hazırlıkları Ankara sosyetesinin tanınmış hanımlarıyla büyük elçilerin eşleri tarafından yürütülmektedir. Bu yılki balonun çok eğlenceli, olacağı sanılmaktadır.

Hayat Defterinden

YAPRAKLAR

Doğdu. Âdil Bozkurt ile Ganimet Bozkurtun bir kızları oldu. Bebeğe Arzu adı verildi.

Doğdu. Behice Bağcı ile Yüksel Bağcınm bir oğulları oldu. yavruya Salih adı verildi,

•

Doğdu. Karı - koca her ikisi de avukat olan Güner Alpman ile Ümit Alpmanın bir oğulları oldu.

•

Doğdu. Lâle ve Mehmet Özcanın bir oğullan oldu. Bebeğe Turgay adı verildi.

•

Doğdu. Feriha Marangoz ile İsmail Marangozun bir oğullan oldu.

•

Nişanlandılar. İstanbullu yüksek mühendislerden Kenan Özyurt ile Ayten Mercan nişanlandılar.

•

Evlendiler. Işık Türk ile Hami Gürün evlendiler.

•

Ayrıldılar. Ankara sosyetesinin pek yakından tanıdığı Selda ve R a s i h Minkari çifti ayrıldılar.

Öldü. Baki Yüksek Adalet Divanı üyelerinden Yargıtay ' üyesi Vasfi Göksu, uzun bir süredenberi çekeği hastalıktan kurtulamıyarak öldü. Cenazesi Hacıbayram Camiinden kaldırılarak, aile kabristanına defnedildi.

•

Öldü. Taylan • Etker T.L.S. kurucularından, Karabük Demir ve Çelik Fabrikaları eski müdürü yüksek mühendis Sedat Etker tedavi edilmekte olduğu Zürich'te öldü.

•'

Öldü. Sekerbank müdürlerinden Hüseyin Kutlu görev sırasında bir trafik kazasında öldü.

•'

Öldü. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Makina ve Tesisat Müdürü yüksek mühendis Kâmil Akçalı, geçirdiği bir trafik kazası sonunda öldü.

Öldü İstanbul Barosu avukatlarından Burhanettin Tahsin Önce öldü. Cenazesi Kadıköy Osmanağa Camiin den kaldırılarak Haydarpaşa Mezarlığındaki aile kabristanına defnedildi.

Tülin, Sosyal Hizmetlerin gene tercüman hanımları, Çocuk Esirgeme Kurumu Başıkanı Galip Çökerin kızı Filiz Göker ve Güngör Gözubüyük, Lüsyen Avunduk ve bütün salonda yekûnu beşi geçmiyeın erkeklerin biri yine Dario Moreno! Ankaranın "Kim Novak"ı Yaşar hanım büyük alâka celbetti. Defilede, Novakın son filminde giydiği şapkaya çok benzi - yen beyaz şapkası ile başköşede oturuyordu. Faize de durmadan anons ediyordu:

"— Bu elbise de Yaşar hanımın. Kendisi otuz elbise birden ısmarladı. Bu pantalon da Yaşar hanımın... Bu mayo keza kendisinin... Adada ve Boğazda motörü var, bunları orada giyecek."

Seyirciler "Yaşar hanım"ı görmek istediler. Yaşar hanım ayağa kalktı, selâm verdi. Fakat, seyirciler tatmin olunmamışlardı. Çünkü herkes, daha ziyade, en aşağı 15 bin liralık elbiseyi birden ısmarlıyan K o - casının kim olduğunu merak ediyordu. Bir ara, soyadlarının Bozkurt olduğu haberi etrafta dolaştı.

Mankenler de cidden iyi idiler. Bilhassa Aydüz, gençliği nisbetinde güzel ve tatlı; Tülin ise, tabiî çok alışıktı. Bu arada yine mikrofonda Tülinin altı aydır resme çalıştığı ve ayın 18'inde bir sergi açacağı birkaç defa söylendi.

Geçen haftaki C.H.P. balosunun sürprizli neticeleri duyulmıya başladı. Altı aylık Cumhuriyet gazetesi abonesi, aynı gazete mensuplarından Dündar Arcayüreke çıktı! Bir süredir Dünya gazetesine boykot ilân eden bir C.H.P. li hanıma da bu gazetenin dokuz aylık abonesi çıktı.

C.H.P. Kabul Bürosuna giren şişman zat, masanın başında dert dinleyen nâzik partili hanıma yaklaştı ve sert bir eda ile:

"— İş istiyorum" dedi.

Hemen bir dilek fişi doldurmaya başlıyan nazik hanım, ziyaretçinin adını ve soyadını sordu. Şişman zat fena halde sinirlenmişti:

"— Kim olursam olayım, bu partiye on senedir hizmet ediyorum, iş isterim" diye çıkıştı.

Esmer hanım sabır ve nezaketle, bu sefer de:

"— Ne işi istiyorsunuz" diye sordu.

öteki gayet ciddi:

"— En aşağı, umum müdürlük'' diye cevap verdi ve bürodan çıkıp gitti,

Tam o sırada odaya giren Gençlik Kolu Başkanı Muzaffer Selçuk, çıkan zata saygıyla selâm verdi. Çıkan zat şakayı çok seven C.H.P. milletvekili Cihad Babandı.

Geçen Pazartesi, Birleşmiş Mîlletlerden Dr. Hoo şerefine Çin Büyük Elçiliğinde verilen kokteylde Muhlis Ete, Celâl Tevfik Karasapan ve eşi, Karayollarından Erol Yaltkaya ve eşi, İnhisarlar Başmüdürü Melih Sağtür ve eşi, Eski Anadolu Ajansçılardan Erdoğan Ulus ve Nail Mutlugil, Selâmi İzzet Sedesin kızı ve bazı yabancı elçilikler mensupları geç vakitlere kadar kaldılar. Aynı zamanda yemekli de olan toplantıda bazı alışılmış eski simaların yokluğu göze çarpıyordu. O kimseleri sormak isteyenler de, zülfüyâre dokunmaktan çekindikleri için, vazgeçtiler.

Sahi simdi neredeler

Osman İncili

(Kova Osman)

Uzun boylu, esmer, keskin hatlı, sempatik bir sporcu, tam onbir yıl, 7 metre genişliğinde ve 3.5 metre yüksekliğinde, beyaz boyalı üç direğin ortasında, Türkiyenin muhtelif stadlarını dolduran futbol meraklılarından sadece şu sesi duydu: "Ko-va Os-marı, ko-va Os-man!"

"Kova", spor edebiyatımızda, çok gol yiyen kaleciler için kullanılan bir sıfattır. "Kova" sıfatını lâkap olarak alan ve Türk spor tarihine bu İsimle geçen Osman İncili, yani Kova Osman, Türkiyenin en büyük üç takımından biri olan Galatasarayın kalesini 1938 yılından 1949 yılına kadar korumuş bir futbolcudur. Bugün Türkiyede, genç kuşaklar bile, Kova Osmanı bütün özellikleriyle tanırlar.

Türk sporunun meşhur Kova Osmanı 1916 yılında Kadıköyde doğdu. Babası, sarraflıkla uğraşan Ömer efendidir. Sonradan "İncili" soyadını alan Osmanın beş kardeşi vardır. Osman, ailenin dördüncü çocuğudur. En büyük ablası Saniye hanım da. Türk futbol tarihinin şöhretli futbolcularından ve hâlen Almanyada yaşıyan meşhur Bekirin annesidir.

Osman, ilk tahsilini Kadıköy Gali Osman Paşa okulunda yaptı. Daha küçücükken, Kadıköyün Kuşdili çayırında idman yapan, maç yapan ağabeylerini gıpta ile seyreden Osmanın futbol ile ilgisi bu yıllarda, burada başladı. Fultbol ile gerçek ilgisi ise, meşhur Futbolcu Bekirin Almanyadan Türkiyeye geldiği sırada, kendisini idmana götürmesiyie başladı. Osman bu idmanda, ilk defa, futbolcuların soyunma odalarını, iç dünyalarını, heyecanlarını gördü ve bilhassa kaleci Arslanyanın kurtarışlarına hayran oldu. Osmanın bundan sonra, mahallesinde, arkadaşları arasında yapılan oyunlarda seçtiği tek yer kale oldu. Büyük futbolculara özenerek, annesine kaleci dizliği diktiren Osman, ortaokulda sınıf takımının da kaleciliğini yaptı.. İlk derli toplu maçı, Kadıköy Ortaokulu ile Lise takımları arasında yapılan müsabakadır. Bu oyunda Osman ortaokul takımının kalesini korudu. Bu maçı takip eden günlerde Osman, kalecilikte büyük bir süratle inkişaf etti. Kuşdilinde, yazları kurulan spor kulübünde, önce ikinci, sonra da birinci takımın kaleciliğini yaptı. Aynı kulüpte sağaçık oynayan bir arkadaşı, Osmanı 1933 yılında İstanbul Spor Kulübüne getirdi. Osmanı hemen genç takıma aldılar. O sıralarda Gündüz ve Eşfak da Galatasarayın genç takımında oynuyorlardı. Osman 1934 yılına kadar bu takımda kaldı. Aynı yıl yapılan bir Karadeniz seyahatinde de, İstanbul Spor Kulübünün birinci takımı kalecisi oldu ve 1936 yılına kadar aynı yerde kaldı.,

1936 yılı yeni yani parlamaya başlıyan Osman için talihsiz bir yıl oldu. Babası Ölmüş, ailenin bütün yükü omuzlarına yüklenmişti. Bu yüzden Osman, hem tahsilini, hem de İstanbul Spor Kulübünü bırakmak mecburiyetinde kaldı. Ankaraya, Ankara Gücü takımının kalecisi olmaya gitti. Ankarada başarılı maçlar çıkaran Osman, Ankara Muhtelitinde de yer aldı. Ankara ve İstanbul muhtelitleri maçlarından birinde, halen Yataklı Vagonlar Müdürü bulunan Mithat Ertuğ, kendisini Galatasaray Kulübüne getirdi. Fakat, Osmana, ilk sene Galatasarayda kimse yüz vermedi. O da buna gücenerek eşyalarını topladı ve tekrar Ankaraya döndü.

1938 yılında, talebelerin kulüplerde oynayamıyacağına dair alınan karar, Galatasarayı kalecisiz bırakın-

Osman İncili
Helâl Olsun

ca, Galatasaray İdarecileri Osmanın üzerine düştüler ve onu tekrar İstanbula getirdiler. Osman incili, Galatasaray formasını ilk defa Taksim standında, Vefa takımına karşı giydi ve maçı 1-0 kazandılar. Bu maçtan iki veya üç maç sonra Galatasaray, Kuşdilindeki Fenerbahçe Stadında, Fenerbahçe Kulübüyle karşılaşacaktı. Osman da Kuşdilinden yetiştigi için, muhitindeki arkadaşları, Galatasaray takımında oynamasından dolayı kendisini sitem etmeye başladılar. Bilhassa Fenerbahçe hastası Bal Mahmutun oğlu Kolim Melih ile Kekeme İrfan, durmadan "Kova olacaksın Osman" diye arkadaşlarına takılıyorlardı. Nitekim, maç günü de, bu iki arkadaşıma önderlik ettiği bir topluluk, Osmana, durmadan "Ko-va , ko-va" diye tezahüratta bulundu. O maçta Osman, üç gol yedi.

Bu maçtan tam bir hafta sonra Şeref Stadında Galatasaray gene Vefa,ile karşılaşıyordu. Maçın başlarında Osman bir gol yeyince, bütün bir stad koro halinde ve o zamanlar pek meşhur olan Karaoğlan türküsünün nağmelerine uyarak "Ko-va Os-man, Ko-va Os-man" diye bağırmaya başladı. O günden itibaren de tatisnasıa her maçta Osmana "Ko-va" diye tezahüratta, bu" lunuldu. Osman, gol yesin' yemesin, iyî oynasın oynamasın, "Ko-va" ismi peşini hiç bırakmadı. Kulüp camiasındaki arkadaşları da Osman ismini unutarak, onu "Kova" diye çağırmaya başladılar. Aslında fevkalâde sempatik bir insan elan Osman bu ismi hiç de kötü karşılamadı. Stadlardan sık sık yükselen koroları tebessümle dinledi.

Şimdi sorulduğunda, bu lâkaptan çok memnun olduğunu ve bu lâkabın kendisini çok meşhur ettiğini söylemektedir.

Osman, Galatasaray takımında 1938den 1949 yılına kadar kaldı. Birçok maçlarda iyi oyunlar çıkararak Galatasarayın şampiyonluklar kazanmasını sağladı. Galatasaray takımında yediği gollerin ayısını tesbite, yakın arkadaşı Reha Ekenin dediği gibi, imkân yoktur.

Osman İncili, bir kere de kendi kendine gol atmıştır. Direğe çarpan top, Osmanın tutmasına imkân kalmadan, kafasına çarpıp içeri girmiştir. Bir kere de, İzmirde yapılan bir millî lig maçında, Galatasaray takımı 4-0 galip iken, maçın bitmesine 13 dakika kala 5 gol viyerek takımsın mağlûbiyetine sebep olmuştur.

Futbol oynadığı yıllar harp yıllarına tesadüf ettiği için, Osman hiç "Milli' olamamıştır. Bir keresinde, Mısır ile yapılacak bir millî maç için kampa alınmasına rağmen-, Mısır takımının gelememesi üzerine milli olamamıştır.

Osman İncili,'1949 yıllarına doğru. Galatasaray Kulübünü . Erdoğan île müstereken korumaya başladı. Aynı yıl yapılan bir futbol maçı antrenmanında, o zamanlar Galatasarayda okuyan ve santrafor oynayan Turgayı, Osman tesadüfen kaleye koydu. Turgayın kalede gayet iyi oyun çıkardığını gören Osman İncili, genç Galatasaraylıyı kaleci olması için teşvik etti. Bir Bursa seyahatinde de, o zamanlar takımın hem umumi kaptanı, hem de kaptanı bulunan Gündüz Kılıca, söyleyerek, yerini Turgaya terketti . Böylece Galatasaray, Türkiyenin en namlı kalecilerinden birine sahip oldu.

Osman İncili, 1949 yılında futbolu tamamen bıraktı. Son maçı İzmirde, Altınordu Kulübüne karşıdır. Bu maçta da Osman hiç gol yememiş ve Galatasaray Kulübü 2-0 galip gel mistir. Osman İncili futbolu bıraktıktan sonra Ankaraya giderek kömür tevzi müessesesine memur olarak girdi, 1980 yılında bu müessesede daire âmiri iken istifa edip İstanbula döndü, serbest hayata atıldı.

Osman İncili dört defa evlenmiştir. Üçüncü ve dördüncü eşinden iki oğlu vardır. 1960 yılında Galatasaray Kulübünün kısa bir müddet menecerliğini yapan Osman İncili, koyu bir Galatasaraylıdır. Kuşdilinde otururken dahi Galatasaray takımını tutmuş ve hiç bir zaman Fenerbahçeli olmamıştır. Gayet sempatik ve nazik bir insandır. Arkadaşları arasında da çok sevilmektedir.

Osman İncili halen Fiba Reklâm Müessesesinin başında bulunmaktadır. İşinin dışında en büyük zevki, Galatasaray maçlarını takip etmek ve Nişantaşında, Galatasaraylıların uğrağı olan Bizim Kulüpte arkadaşlarıyla sohbet edip, kâğıt oynamaktır.

TİYATRO

istanbul

Arenada değişiklik

Arena Tiyatrosunun hem programında, hem de idaresinde değişiklikler olmuştur. Programdaki de» ğişiklik, mevsimin son oyunu olarak sahneye konulmuş olan, ünlü rumen yazarı ton Luca Caragiale'nin "Kayıp Mektup" komedisidir.

Krallık devri Romanyasının, iki dereceli seçim mücadelelerini, gülünç içyüzüyle sahneye çıkaran bu sosyal hiciv oyunu Avrupanın birçok sahnelerinde oynanmış ve başarı kazanmış, seksen yıllık, bir komedidir.

Genco Erkalın sahneye koyduğa, Sermet Çağanın dekorlarını çizdiği, Mehmet Güleryüzün kostümlerini hazırladığı "Kayıp Mektup"ta bellibaşlı rolleri Tolga Aşkıner, Çetin İpekkaya, Umur Bugay, Ergun Köknar, Ani Şahnaaar, Mehmet Güleryüz, Ege Ernart, Genco Erkal, Tunca Yönder, Şevket Altuğ ve Remzi İnanç oynamaktadırlar.

İdaredeki değişiklik ise, Oraloğlu Tiyatrosu ile bütün ilgilerini kesmiş olan Ali Oraloğlunun, sermayedar müdür olarak Arenacılarla anlaşmış olmasıdır. Topluluk, Arena Tiyatrosunun sahibi olan Ziya Kozanoğludan bu mevsim sonu ayrılacak ve gelecek mevsime Kadıköyünde, eski Hâle Sinemasının yeni binası altında hazırlanacak tiyatroda başlıyacaktır. Topluluk , Nisan ayı sonunda turneye çıkmıya ve ilk uğrak olarak Ankarada temsiller vermiye hazırlanmaktadır.

Kenterlerde "Derya Gülü"

Kent Oyuncuları topluluğu, mevsimin son oyununu, geçen yıl olduğu gibi, gene Necati Cumaunm bir oyunuyla vermiye hazırlanmaktadırlar.

Necati Cumalınm yeni oyunu "Derya Gülü" adını taşımaktadır, gene bir köy oyunudur, ama bu sefer bir komedi değil, bir dramdır.

"Derya Gülünü' geçen mevsim sonu "Nalınnarı başarıyla sahneye koymuş olan Devlet Tiyatrosu rejisörü Mahir Canova hazırlıyacaktır. Mahir Canova bu maksatla İstanbula gelmiş ve provalara başlamıştır. "Derya Gülü " Kent Oyuncuları kadrosunun bellibaşlı sanatçılarıyla oynanacaktır.

Bulvar Tiyatrosu kapandı

İstanbulun en tutulan özel semt tiyatrolarından Bulvar Tiyatrosu,

1 Piyes gördüm

Oyun: "Mirasçılar", Piyes 3 perde).
Yazan: Nihal Karamağralı
Tiyatro: İstanbul Şehir Tiyatrosu (Üsküdar)'.
Sahneye koyan: Kemal Tözem.
Dekor: Turgut Atalay.
Konu: Polis oyunlarının düğüm noktası olan "kaatil kim?" sorusunu ustalıkla son perdeye bırakan, daha önce, her ân meydana gelmesi bekle» nen bir Utla ölüm olayını bir ikiz cinayet ihtimaliyle yanyana yürüterek merak unsurunu canlı tutan bir oyun. Polis romanlarında kazandığı tecrübeden faydalandığı görülen yazar, teknik bakımdan, kendisine bu geniş imkanı sağlıyan güzel bir durum kurmuştur: İki ayrı odada, koma halinde yatan bir karıkoca. Bunlardan biri çok zengindir ve öbüründen -birkaç dakika bile- önce ölürse, bırakacağı miras eşine, çocukları olmadığı ve nasıl olsa o da ölüme mahkûm olduğu için, ondan da yeğenlerine kalacaktır. Ama zengin hastanın başucunda da aynı mirasa konmayı bekleyen başka yeğenler vardır: öbür hasta -birkaç dakika bile- erken ölürse mirasa bu sefer onlar konacaktır. İşte, iki taraf yeğenlerini, iki hastamın başında, vakitsiz bir miras kavgasına tutuşturan ye oyunu sadece bir polis oyunu olmaktan çıkarıp, ona miras müessesesini yeren bir sosyal hivic komedisi rengi katan da budur.
Oyniyanlar: Kemal Bekir (Zeyat), Erdoğan Gemlcioğlu (Selim), Atacan Arseven (Ayhan), Oral Yonci (Tosun), Neşe Tandoğan (Türkan), Selmin Barutçu (Ülker), Saime Arcıman (Kalfa), Gülen Kıpçak (Hemşire). (4 kadın, 4 erkek rolü).
Beğendiğim: Yazann, polis oyunu tekniğini sosyal bir konu ile süslemekte, "Miras" ve "Cinayet" "Konularım yanyana yürütmekte gösterdiği başarı. Kemal Tözemin bu iki esaslı merak unsurunu değerlendiren canlı sahne düzeni. Turgut Atalayin böyle 'bir oyuna uygun düşen gerçekçi dekoru, Doktor Zeyat'da Kemal Bekirin, seviştiği Ülker'de de Selmin Barutçunun ağırbaşlı oyunları.
Beğenemediğim: Yazarın,iki hastanın başucunda, yeğenler, arasında, uzun uzun ve uluorta söz konusu ettirdiği miras meselesi. Bu mesele etrafında öbür kişilerin -hele Ayhan'la Tosun'un hatta Kalfa'nm- yer yer vodvil havasına kayan, bu yüzden de bir polis oyununun vazgeçemiyeceği, inandırıcılıktan yoksun kalan oyunları.
Sonuç: Temeli ve ana duvarları sağlam, teferruatı iyi işlenememiş bir yapı. Zayıf bir kadronun tek dayanağı olan güldürme unsuruna belbağlandığı için de tesirinden çok şey kaybeden bir oyun

Lûtfi AY

İstanbul Şehir Tiyatrosunda "Mirasçılar"
ölüm hak, miras helâl...

bu mevsim sonunu getiremeden, perdesini kapamak zorunda kalmıştır.

Buna sebep olarak, bina sahibinin sanat işlerine müdahalelerde bulunması gösterilmekteyse de, işin içyüzünü bilenler hakikî sebebin bu olmadığını, tiyatronun bir yandan kadroya uygun, üstün kalitede oyun seçememekten, dbir yandan da Ankaradan getirilen Asuman Koradın İstanbulda çok oynanmış eski oyunlarda, kendisine pek uygun düşmiyen rollerde harcanmış olmasından dolayı kapandığını itiraf etmektedirler.

Özkul topluluğu da dağıldı

Bulvar Tiyatrosu kapanırken, gaip bir tesadüfle , Bulvardan ayrılarak Şişlideki Site Tiyatrosuna yerleşmiş olan Münir Özkul topluluğu da, mevsim sona ermeden, dağılmıştır.

Özkul topluluğunun dağılması, bu topluluğun, hele Münir Özkulun,son yıllardaki çalışma tarzını yakından bilenler için bir sürpriz olmamıştır. Bir yıldan beri yeni bir oyun ve yeni bir rol çıkaramıyan Münir Özkulun, hep eski oyunları tekrarlaması, küçücük Site Tiyatrosunu bile dolduramıyordu.

Bulvar Tiyatrosuyla Özkul topluluğunun dağılması, İstanbulu, büyük ümitler beslenmiş olan iki özel tiyatrodan yoksun bırakmaktadır. Fakat önümüzdeki mevsim bu tiyatroların, daha ciddi çalışacak topluluklar tarafından tekrar faaliyete geçirileceği tahmin edilmektedir.

Açıkhavada Opera temsilleri

Haber aldığımıza göre, İstanbul Operasının çalışmalarını yöneten Devlet Tiyatrosu Opera bölümü rejisörlerinden Aydın Gün, bu yaz mevsiminde, İstanbulun yıllardan beri ihmal edilen Açıkhava Tiyatrosunda, en az iki ay sürecek, bir opera temsilleri programı hazırlamaktadır.

Burada verilecek opera temsillerinde Şehir Operasının kış mevsiminde sahneye koymuş olduğu operalar oynanacağı gibi, Devlet Operası repertuvarında da bazı eserlerin oynanacağı tahmin edilmektedir. Devlet Tiyatrosu Genel Müdürü Cüneyt Gökçerin bu temsilleri desteklemeğe karar verdiği yolundaki haberler gerçekleşirse, bu yaz İstanbul seyircisi, Açıkhava Tiyatrosunda, Ankara Operasının en seçkin solistlerini, en iyi rollerinde dinlemek ve seyretmek fırsatını bulacaktır»

Öte yandan, bu yaz temsillerine yabancı bazı solistlerin de katılacakları tahmin edilmektedir.

Ankara

Yıldırım Önalın durumu

Yeni Sahnede hâla "kapalı gişe" oynanmıya devam edilen Peter Ustinovun "Foto Finiş"inde başrolü oynarken sahneye çıkmaması üzerine sözleşmesi feshedilen Yıldırım Önalın hastahaneye kaldırıldığını daha önce bildirmiştik.

Haber aldığımıza göre, Yıldırım Önal müşahede altına alındığı hastahaneden çıkmış, evinde tedavi edilmeğe başlanmıştır. Üç ay Süre ile. istirahat ve tedaviye muhtaç görülen sanatçı, Sağlık Kurulu raporunu Devlet tiyatrosu Genel Müdürlüğüne göndererek, rolünü bırakması sebebinin hastalığından ve geçirmekte olduğu krizden ileri geldiğini, bu itibarla sözleşmesinin iptali hakkındaki kararın kaldırılmasını rica etmistir.

Bugünlerde toplanacak olan Yönetim Kurulu, Yıldırım Önalın durumunu yeniden inceleyerek ve bir karara varacaktır. Bu kararın, gerçekten hasta olduğu anlaşılan, değerli sanatçının lehinde olması temenni edilmektedir.

Yıldırım Önalın "Foto Finişteki rolünü, Müfit Kiperden sonra, Tekin Akmanşoy oynamıya başlamıştır.

Haberler

Önceki hafta Ankaralılar, Konser Salonundaki iki konserde Robert. Satanowski ile genç İngiliz piyano virtüözü Peter Katin'i dinlediler. Müzikseverlerin, bu mevsim Ankaraya gelen yabancı sanatçılar arasında böylesine enerjiyle dolu, tekniğine olduğu kadar duyuşlarına da hâkim bir piyanist dinlemedikleri rahatça söylenebilir. Programa seçtiği iki Beethoven konçertosuyla Liszt ve Çaykovski konçertolarında bambaşka birer sanat kişiliği ortaya koyarak bestecileri âdeta dile getiren bu otuzikı yaşındaki genç, dinleyicileri âdeta büyüledi. Peter Katin ayrıca bir de resital verdi.

Geçen Cumartesi günü öğleden sonra verilen Üniversite konserini yine Satanowski yönetti. Konserin solistleri Profesör Necdet Remzi Atakla, onun, kendine has titizlikle yetiştirdiği öğrencilerinden İsmet Özvuruşkandı.

piyanist İdil Biret, 1 Nisan günü İsveçin başkenti Stockholm'de verdiği resitalle müziksever dinleyicilerin ve eleşetirmecilerin büyük hay ranlığını kazanmış, sağlam tekniği, duyguluduğu, enerjisi ve sanat olgunluğu hararetle övülmüştür. Ayrıca televizyon şebekesinde ve radyo istasyonlarında yayınlanan özel bir konser de vermiş olan İdil, böylece, memleketimizin müzik alanındaki başarılarını İsveçte tanıtmakta öncülük etmiştir.

İçinde bulunduğumuz ve önümüzdeki haftalar Ankaralılara yeni müzik ziyafetleri hazırlandı. Programda, Henryk Szeryng'in orkestrayla iki konseri ve kemancı Suna Kanın da bir konseri var... Bu konserlerde tam yedi tane konçerto çalınacak. Hele Sunanın çalacağı Stravinski konçertosu merakla bekleniyor. Çünkü Türkiyede ilk defa çalınacak...

Geçenlerde Türkiyeye gelen Birleşmiş Milletler Mültecilere Yardım Komisyonu temsilcisi ve meşhur Ağa Hanın oğlu Sadrüddin Han tarafından yurdumuza da getirilerek İstanbul ve Ankarada satışa çıkarılan "Ali Star Festival" adlı plâktan kısa sürede çoğunun satıldığı anlaşılmak" tadır.

1 .Konser dinledim

Daniyal ERIÇ

Konseri veren :Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası,
Konserin günü: 2 Nisan 1963 Şalı saat 20.30.
Yeri: Orkestra Konser Salonu
Yöneten: Robert Satanovvaki (Polonyalı misafir şef).
Program: "Çağdaş" bir polonyalı besteciyle bir klâsik ve bir de romantiğin eserlerinden İbaretti:

1. Lutoslavvski: Küçük süit.
2. Mozart: "Küçük bir gece müziği" süiti.
3. Çaykowski; 6. "Patetik" senfoni.

Konserin Özellikleri: Programda ilk çalınan Lutoslawkinin süiti Türkiyede de ilk olarak çalınıyordu. Böylelikle polonyalı genç şef Satanows~ki, memleketinin müzik alanındaki yerini, programlara eklediği küçük birer besteyle ve kendi sanat başarısını da şef kürsüsünde göstermeğe çalıştı.

Bu yıl Ankaralı müzikseverler, yine aynı şekilde, önceden de iyi bildikleri George Weldon eliyle İngilteredeki bu yıl tanıdıkları, fakat kısa bir süre sonunda büyük hayranlık hisleri besledikleri Oivin Fjeldstad yardımıyla da Norveçteki sanat çalışmaları hakkında yeteri kadar fikir sahibi olmuşlardı.

Robert Satanowski de müzisyen bir Polonyalı olarak aynı şeyleri' göstermeğe çalıştı. Bunda ne kadar başarı sağladığı kesinlikle söylenemez ama, verdiği dört konseri bu açıdan izlemeğe çalıştık.

Beğendiğim: Program derli topluydu, hemen her telden çalıyordu. Zaten Polonyalı sanatçı da bu iddiada idi, ama bilhassa klâsik ve romantiklere olan eğilimi. belli oluyordu. Yönetme stili de bu yönde gelişmişti. Genç yaşı ve enerjisi, sanatçının, iyi taraflarını geliştirmesi ve kusurlarını düzeltmesi için imkânlar sağlayabilir.

Biyografisinden anlaşıldığına göre genç şef, bilhassa Demirperde gerisindeki Avrupa ülkelerinden çoğunu dolaşmış, "misafir şef olarak kabul görmüştür. Ama nekadar iyi kabul görmüş olursa olsun, hiçbir yerde orkestranın üyeleri veya dinleyiciler yönünden Ankaradaki kadar samimi yardımlar ve candan gösterilerle karşılaşmamış olmalı! Gerçekten, bilhassa orkestra üyeleri ananeye yakışan bir misafirperverlik gösterdiler, övülmeye değer bir çaba ile çalıştılar.

Beğenmediğim: Önceden ilân edildiği halde, son dakikada polonyalı kemancı Wronskinin gelmemesi, konsere olan ilgiyi azalttı, programın da ağırlık merkezini ikinci bölüme kaydırdı. Halbuki, kolayca popüler olabilecek hissi parçalar besteleyerek ün kazanmış olan Çaykovskinin beşere has hertürlü duyguyu sömürerek bestelediği 6. senfonisi hu amaca hiç de uygun değildir.

Konserin ilk bölümüne alelacele yamanan Mozart'ın "Küçük bir gece müziği" süitiyse gerekli canlılığa ve ritme bir türlü erişemedi. Hele, Herbert von Karajan'ın öğrenciliğini yapmış bir yöneticiden daha olumlu bir ifade gücü ve eserin ruhuna uygun, düzenli bir vuruş beklenirdi. Oysa ki Satanowskinin bilhassa vuruşları -sağ elinin işaretleriyle birlikte zaman zaman aksadı, çok belirli bir ritmik temele dayanan Mozart müziği de aslıyla ilgisini kaybetti.

Bilhassa bazı genç yöneticilerde heves halinde ortaya çıkan, gerekli gereksiz her vuruşu ille de saymak, her çalgının girişini mutlaka işaretlemek alışkanlığı Satanowskiyi de sarmaştı, Konser yönetmek prova yaptırmaktan hayli farklı olduğuna göre, çalınan parçanın detayları içinde böylesine bocalayıp kaybolarak neden asıldan ayrılmalı? Hele, o arada aksayan yönleri- düzeltmek için gerekli inisiyatifi niçin kaybetmiş duruma düşmeli? Aynı durumu iki hafta önce İranlı "trajik şef" Haşmet Sencarîde de gören orkestra üyeleri, Satsnowskiye âzami yardımı gösterdiler ve ellerinden geleni esirgemediler,

Sonuç: Satanowski, genç kuşakların ileride övecekleri bir yönetici olabilir. Şimdiki hâlde umut verici, gayretli, duygulu ve heyecanlı bir sanatçı olmaktan ileri durumda değildir. Özellikle romantik bestelerde ifadesi başarılı oluyor ama, sanatçı, hele bu çağda, asla tek yönlü olmamalı!

JALE CANDAN

OKUYUCULARIYLA KONUŞUYOR

Çalışan ve evinin bütçesine yardım eden bir arkadaşım var. Ailece görüşüyoruz. Kocamın yanında hep gelirinden bahsediyor. Bu kazancı yüzünden rahat hayat yaşadıklarını anlatıyor, övünüyor. Ben, oturduğum yerde, evime onun kadar faydalı olduğumu biliyorum. Dikişlerimizi dikerim. Ev ekonomisine dikkat ederim. Sıhhî ve lezzetli yemekler yapar ve bunları her zaman, en ucuza çıkartabilirim. Fakat kocamın, bunu aynı şekilde değerlendirip değerlendirmediğini bilmiyorum. Kocam, kızımızı meslek sahibi olarak yetiştirmek istiyor. İnsan, evinde de faydalı olamaz mı? Kocamla arkadaşım, bu konuda birleşip benimle tartışıyorlar.

A. A. - İstanbul

Tartışmayın, sevgili okuyucum. Duygularınızı bu yoldan meydana çıkarmayın. Kızınızın meslek sahibi olmasını siz de istersiniz herhalde? İyi bir ev kadını, evinin bütçesine, dışarda çalışan kadın kadar, bazan daha da faydalıdır. Ama bu, şahsa göre değişir, bu bakımdan tartışmaya yer verilmemelidir. Bugün hayat, kadını da erkek gibi dışarda çalışmaya itiyor. Sadece kocanın geliri, çok zaman aileye yetmiyor. Bu yüzden, kadının da çalışması gerekiyor. Ama bu, ev kadınlığının değerini düşüren birşey değildir. Mesele bir şeyin iyisini yapabilmektir. Dışarda çalışan kadınla dışarda çalışmıyan kadının kendilerine has duyguları yardır. Zaman zaman birbirlerine gıpta ederler. Bazılarında bu, zamanla birvaltsanma duygusu meydana getirir. Kadının dış hayata atılmasıyla meydana gelen büyük sosyal değişiklikler, kadınlarda ve toplumda bazı zıt görüşlerin yer almasına aebep olmuştur. Arkadasınız, belki de sizin çok muntazam ev hayatınıza imreniyordur veya siz, zaman zaman onun ekonomik istiklaline gıpta ediyorsunuzdur. Halbuki insan, işini iyi yaptığı nispette ba--arılıdır insan herşeyi birden yapamaz ki...

Tartışmayı derhal kesin sevgili okuyucum. Kendinize İnanın, eşinize inanın, eğer arkadaşınız bu gibi tartışmalarda ısrar ederse, onu daha seyrek görün. İnsan rahatsız olmak için arkadaşlık etmez'.

Onbeş yaşımda olduğum halde, annem hâlâ çocuk gibi giyinmemi istiyor, beni yalnız başıma hiçbir yere göndermiyor. Bir kere arkadaşım saçımı kabartmıştı, annem benimle alay etti. Kılık kıyafetimden utanıyorum, saçlarımdan utanıyorum. Çirkin, beceriksiz bir kız oldum. Durumumu herkes görüyor, annem görmüyor.

Sevgi - Ankara

İnanmam, çirkin bir kız değilsiniz. Beceriksiz de değilsiniz. Sadece, bir takım meseleleriniz var, onları halletmeye çalışıyorsunuz, onlara çare arıyorsunuz. Aslında, hepimizin meselelerimiz vardır. Ama, bu yaşta sizin meseleleriniz, size, oldukларından da önemli görünürler. Annelerin, çocuklarının büyüdüğünü her zaman göremedikleri bir gerçektir. Ama, bazan çocuklar da annelerinin hareketlerindeki sebepleri göremezler. Onbeşinde oldukları halde, büyükler gibi giyinen kızlar vardır. Bunlar, aynı yaştaki çocuklar arasında hayranlık uyandırırlar ama gerçekte bu kıyafetler onları daha olgun, daha büyük, daha güzel göstermez.

Sevgili okuyucum : gelin, kendi kendinize, imkânlarınız içinde, tam -ağınıza göre giyinmeye başlayın.

Düz bir eteğiniz, sveterleriniz vardır, tabii. Sveterlerinizi temiz tutun. Vücudunuzu, tırnaklarınızı, saçlarınızı temiz tutun. Hergün temiz bir sveter, temiz soket çoraplar, mokasen ayakkabılar giyinin. İtinalı olun. Deneyin, bakın nasıl başarı kazanacaksınız! Anneniz çoraplarınızı, sveterierinizi yıkadığınızı, akşam sabah saçlarınızı fırçaladığınızı, ayakkabılarınızı boyadığınızı görünce, büyüdüğünüzü farkedecektir. Ama, Veronkuıe Velvet'in saçlarını taklide kalkarsanız, sizi ciddiye almaz. Hattâ, henüz büyümediğiniz hissine kapılır. Denemeye hemen başlayın, küçük okuyucum, size başarılar dilerim.

Birkaç aydır arkadaşlık ediyoruz. Olduğu gibi görünen, her bakımdan temiz, ince bir kız. Yalnız, evlenmekten korkuyor. Yüksek tahsilim olmadığı için beni beğenmiyor sanmıştım, fakat bunu şiddetle reddetti. Çalışıyor, evine ve lisedeki erkek kardeşinin okumasına yardım ediyor. Babası yok. Evinin biraz da erkeği olmak durumunda olduğunu söylüyor. Ne yapacağımı bilemiyorum. Hâlâ görüşüyoruz.

A. Oytan Ankara

"Bence, durum açık. Kendisini evine karşı sorumlu hissediyor. Haklı değil mi? Onlara baktığına göre, onları yüzüstü bırakıp gidemez, Fakat size de, "Gel, bu evin erkeği ol" diyemez. Çünkü bunu. ancak siz ona teklif edebilirsiniz. O gene çalışacak, kardeşi yetişinceye kadar evine bakacaktır. Evlenirseniz, onlarla beraber oturursunuz veya ayrı. bir yerde, sizin gelirinizle geçinirsiniz. Bu. sizin bileceğiniz bir iştir. Herhalde, önce iyice düşünmeniz gerekiyor: Bu fedakârlığa katlanabilecek misiniz? Katlanacaksanız, gerçekten istiyorsanız, sevdiğiniz genç kıza, onun sorumluluklarını paylaşacağınızı bildirin, yoksa derhal ondan uzaklaşın. Aşk. evlilikte tek saik olmamalı. Meseleler daha önceden gerçeğin ve mantığın süzgecinden geçirilmelidir.

Kadın Kolları hakkında

Milletvekili olmak *güç iş*. iyi bir boksör olmak gibi değişik vasıflar yanında, milletvekilliği pek çok şey gerektiriyor. Milletvekili çok çalışmak, memleketini karış karış tanımak, dünyadaki politik, ekonomik ve sosyal bütün olayları izlemek zorundadır. Bugün artık ağzı lâf yapmak, klasik bilgi sahibi olmak yetmiyor. Milletvekili, Meclis kürsüsünden savunacağı her fikrin, bugünkü dünya görüşüne, bugünkü gerçeklere ne derece uyduğunu tetkik etmek durumundadır.

Son siyasi olaylarla ilgili olarak bir genel görüşme açılmasını isteyen önergenin sahibi Uşak milletvekili sayın Ahmet Tahtakılıç 5 Nisanda Büyük Millet Meclisinde yaptğı konuşmasında, siyasi partiler kanunundan bahsetti ve gençlik kolları ile kadın kollarının açılmasına müsaade edilmemesini istedi. Sayın Tahtakılıça göre meselâ kadın kolları, kadın-erkek eşitliği üzerine kurulmuş olan inkılâplara karşıdır.

Siyasi partilerde kadın kollarına yükselen itirazlar, zaten hep bu sathi görüşe dayanmıştır. Mademki kadın-erkek eşitliği vardır, bu ayrılığa, bu haremselâmlığa ne lüzum var? Varsın kadınlar erkeklerle elele, parti kademelerinde çalışsınlar, denmiştir.. Herhangi bir kimse bu fikri ileri sürebilir, ama bir milletvekili eğer bu fikri Meclis kürsüsünden savunacak--, bence bunu daha esaslı temellere oturtmalıdır. ileri memleketlerde siyasi partilerde kadın kolları varmıdır ? Varsa, niçin kurulmuşlardır? Eğer sayın Tahtakılıç bu hususları tetkik etmiş olsaydı ileri memleketlerde, demokrasinin, kadın-erkek eşitliğinin beşiği olan memleketlerde, Siyasi partiler içinde kadın kollarının bulunduğunu görecekti. İngilterede vardır, Amerlkada vardır. Bunlar hiç şüphesiz, birer harem-selâmlık meydana getirmek için kurulmamıştır. Bunlar aynı partilerde, ana kademelerde erkeklerle kadnlanın beraber çalışmalarına set çekmemiş, aksine, bu kol-' lar kurulduktan sonra müşterek çalışmalar artmıştır. Nitekim Türkiyede de böyle olmuştur. C.H.P. de kadın kolları kurulduktan sonra bu partinin ana kademelerinde görev alan kadınların miktarı gözle görülecek kadar artmıştır. Üstelik kadın kolları, bulundukları il ve ilçelerde ana kademelerle müşterek çalışmalar yapmışlardır. Kadın, küçük ilçesinden gelmiş, il kongrelerinde söz almış, konuşmuştur.

Dünyanın her yerinde kadın kolları, kadınları siyasete alıştıran birer ekol olmuştur. Çünkü dünyanın her yerinde, kadının siyasi hakkına kavuşmasının nihayet 50-60 yıllık bir mazisi vardır. Bu hakkı kadına ilk defa tanıyan Flnlandiyadır (1906). Amerikada sadece Wyoming eyaleti Finlandiyadan evvel harekete geçmiş ve 1894 yılında kadına siyasi hakkını vermiştir.

Siyasi partiler, programlarını, kadın kolları kanalı ile topluma kolayca mal ederler. Bilindiği gibi, plân ve programların en önemli özellikleri, topluma aks ediş şeklidir. Bu aks ediş olumlu ise, plân ve programlar yürür, yoksa yürümez. Amerikan hükümetleri, siyasi partileri, bu konuda en çok ev kadınlarından faylalanmışlardır. Ev kadınlarına, partilerin kadın kolları ile ulaşmaktadırlar. Biz ise, kadınların siyasi hayata girişini, Büyük Mecliste kadınların işgal ettikleri koltukları sayarak değerlendirmekteyiz. Bu, yanlış bir ölçüdür. Kadın, Büyük Meclise girmeden de memleketin siyasi hayatında etkilidir. Bugün Amerikan Parlamentosundaki kadınların miktarı beşi geçmez, fakat Amerikan kadını, Amerikan siyasetinin tam içindedir. Kadının hayatı, kendisini politik karyere vermesine mânidir diye, sesini hiç mi duyurmasın? Bu ses faydalıdır. Kadın kolları bu sesi alır Büyük Meclise kadar ulaştırır. Ayrıca, memleket dâvalarını alır, ev ziyaretlerinde, kadının ayağına kadar götürür.

Kadın kolları, memleketimizde, D.P. iktidara geldikten sonra, kadın haklarının çiğnenmeye başlaması sonucu, büyük bir ihtiyaca cevap vermek, köye kadar giderek devrimleri tanıtmak amacı ile, ilk defa C.H.P. içinde kuruldu, Bu bakımdan, bizim için ayrıca çok özel bir manası da vardır.

JALE Candan

Sosyal Hayat

Moda

Hafif bahar kıyafetleri

Bu yıl etekler gene dizlerin hemen aşağısındadır, yani kısadır. Saçlar da kısadır: Ya kesik olarak ya da toplanarak enseyi açık bırakmaktadır. Hat, gene serbest sayılır. Çünkü kadına, kendisine yakışanı yapma hakkını tanımaktadır. Mübalâğaya kaçmıyan dar etek de vardır, bol etek de... Bu sonuncular, belden kırılmış birkaç pensle bolluk kazanmaktadırlar. Bu iki tip etek arasında, etek ucuna doğru açılarak giden evaze etek gene modadır. Bluzlar, bolca eteğin üstüne düşebilir. Ama istenirse, bluz eteğin içine sokulup bel bir kemerle sıkılabilir. Bluzu pensle bele oturtmak Veya belde bitirmek de mümkündür. Yüksek beli yerinde bel, düşük bel. hepsi mevcuttur. Genişletilmiş omuzlar yanında, dar omuz da modadır. Bunu, giyinen seçecektir. Bu mevsim tek şey yasaktır; Saçları fazla kabartmak..

Bahar için yırtmaçlı, hafif, erkek yakalı pardesüler çok revaçtadır. Bunların yan yırtmaçları bele kadar açıktır. Yürüyünce, içindeki takım, düz hatlı elbise gözükmektedir. Sveter tipi tayyörler de çoktur. Bunların etekleri dar, ceketleri ise, bluz gibi önden kesiksiz olarak, eteğin üstüne düşmektedir. İyice aşağıya doğru kesilmiş yakanın içinden bir eşarp veya jabo gözükmektedir. Bazı bahar tayyörlerinin etekleri evaze biçilmiş, bluzları eteğe yapışık ve düşük bel hissi verecek vekilde, a--şağıdan dikilmiştir. Bu tayyörlerin ceketleri önden düğmeli ve yakalıdır. Belde biten hafif bahar tayyörlerinin çoğunun yakasında renkli bir kravat yaka, renkli ve çiçekle süslü bir fiyonk bulunmaktadır. Tayyör eteklerinde gizli yan cep de bu mevsimin özelliğini teşkil etmektedir. Sokakta giyilmek üzere, etek-bluz modası devam etmektedir. Belin al--tıtıda biten çiçekli, renkli bluzlar, ufak bir gayretle tayyör ceketi hissi vermekte ve aynı işi görmektedir.

KÖŞEDEN

Stocholm Güreşleri ve Ötesi

Vildan Âşir SAVAŞIR

İsveçliler, 1946'da tanıyıp sevdikleri "siyah saçlı kuvvet tanrıları"nı bu yıl boşuna bekliyecekler. Çünkü Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü, üzerinde dünya şampiyonluklarının paylaşılacağı minderleri ünlü Türk güreşçilerine yasak etmiştir.

Bunun nedenini anlamak bugün için kolay değildir. Devletin bütün işlerinin apaçık görüldüğü Yeni Anayasa Türkiyesinde mucip sebepleri ve içyüzleri gizli kalan davranışlara sadece spor işlerimizde rastlanmaktadır. Koca koca milyonlarla oynayan bu devlet teşkilâtında vazife ve sorumluluk kabul etmiş kişilerin her hadisenin arefesinde ve ferdasında vermeyi âdet edindikleri açıklayıcı demeçler o derece gerçeklerden uzak, öylesine yalın kat ve birbirini nakzedici oluyor ki, bu düzensiz lâf yığınının altından gerçekleri bulup çıkarmağa imkân kalmıyor. Bu ise gizlilikten de beter

1963 yılı Temmuz ayının ilk günlerinde Stockholm'de Dünya Greko-Romen birincilikleri yapılacaktır. Bu, dün ilân edilmiş değildir. Bunu çok, ama çok evvelinden güreşçisi de, kulübü de, bölgesi de, federasyonu da, Umum Müdürlüğü de bilmek ve plânlı ve programlı çalışmalara çoktan başlamış olmak, yapılan hazırlıkları gün gün izleyip, kontrol etmek mevkiinde idiler. Ayrıca, güreş sporundaki kıvancımız kimse için bir sır değildi. Onun için. gerekçesiz açıklanan "iştirak etmeme kararı"nın tepkisi sert oldu, tasvip görmedi. Anlaşılan, Federasyon Başkanı, bir Danışma Kurulu üyesi, Umum Müdür ve Devlet Bakanı bu sebeple kendilerini konuşmağa mecbur saydılar.

Şimdi, lütfen dinleyin, ilk konuşan Berksoy, "...Yıllık faaliyet programımızı tasdik ettiler, sonra bir kısım üyeler şampiyonluk için garanti istediler. Garanti verilemiyeceğini bildirdim. Rapor istediler ve bu milletin yenilmeye tahammülü yoktur' gerekçesiyle red kararı verdiler..." dedi. Arkasından, Danışma Kurulundan Meleksoy polemiğe girdi: "...Sebep, Federasyon Başkanının dediği gibi, birincilik ve ikincilik gibi hayali teminat istenmiş olması değildir. Sporda galibiyet kadar mağlûbiyet de mukadderdir.

Meleksoy, sporun -hele, gençlerin yetiştirilmesi konusunun- okunur, öğrenilir bir ihtisas işi olduğuna inananları hayrette bırakan teknik çeşnili büyük lâflar ettikten sonra, "...Programlı, sistemli çalışmaya şiddetle ihtiyaç olduğuna samimiyetle inanmak lâzım geldiğini ve Almanyadaki muhtemel kadronun yeterliği hakkında bilgi sahibi olunamıyacağı"nı sözlerine ilâve etti.

Umura Müdüre gelince, o da -itina ile seçtiği kelimelere dikkat ediniz-, "...Dünya güreş piyasasında mutlak söz sahibi olmadan dış temasların hiç bir fay-: dasî yoktur" dedi ve başka sporlarda mutlak söz sahibi olup olmadığımızın ve bahsettikleri faydanın ne olacağının keşfini size bıraktıktan sonra, sözü "...Bu vuslata ulaşmak için yurt içinde daha fazla çalışacağız" diye bağladı. Gereği gibi çalışmayanlar için ne düşündüğünü, yeni çalışmaların nasıl olacağını, ne zaman başlayacağını ima bile etmedi. İştirak etmenin bir faydası olmadığını açıklayan Altınel, etmemenin kendi bakımından faydasının farkında idi. Hiç olmazsa bir süre başı dinç kalacaktı.

Devlet Bakanı sayın Ökten rahattı ve her şeyi halletmiş görünüyordu: "...Güreşimizin eski günlerine ulaşabilmesi için moden usullerle çalışma yoluna girilmiş bulunmaktadır. -Bu usuller bilinirmiş de acaba neden ihmal edilirmiş? Orası malûm değil!- Sık sık dış temaslardan ziyade eski günlerimize ulaşabilmenin vasatını hazırlama yolundayız."

Nihayet, Federasyon Başkanı bir bildiri yayınlandı ve -belki de istifa edecek sanmıştınız, ama yapmazlar böyle şey-: "...Teşkilâtla bir ihtilâfımız yoktur. Danışma Kurulunca alınan nihai karara riayet edilmektedir" dedi, kesip attı.

Ama, gene de yakınmadan edemedi: "...Almanyadaki güreşçilerimizi alacak burada da dört kişiyi hazırlayacak şampiyon olmasak bile, ne güzel derece alacaktık!" dedi ve elbette ki "ne de güzel gezecektik" diyemedi!..

Bunlar, ahbap sohbetlerinde rastgele söylenmiş sözler değildir. Bunlar, vatandaşları aydınlatmak için basına verilmiş, sahiplerinin resimleriyle süslü demeçlerdir. Bunları birarada gördükten sonra, spor idaresinde gerçek durumumuzun ne olduğunda kimsenin şüphesi kalmıyacaktır. Bu mekanizmada ne prensip, ne prensipe bağlı bir otorite, ne ileri görüş, ne de en iptidai bir düzen arama zahmetine kimse katlanmıyacaktır.

însanın sorası geliyor: Umum Müdürlük ve Danışma Kurulu, katılacağımız müsabakaların tarihini yumurta kapıya gelince mi öğreniyor? Federasyonların programları var mı, yok mu? Bunlar tatbik edilir mi, edilmez mi ? Bunlarla 'kimse meşgul olmaz mı ? Hele güreşin yıllardır devam eden o lime lime halinden, Umum Müdür, Danışma Kurulu yeni mi haberdar oldular? Haberleri var idiyse, bugüne kadar nerede idiler?..

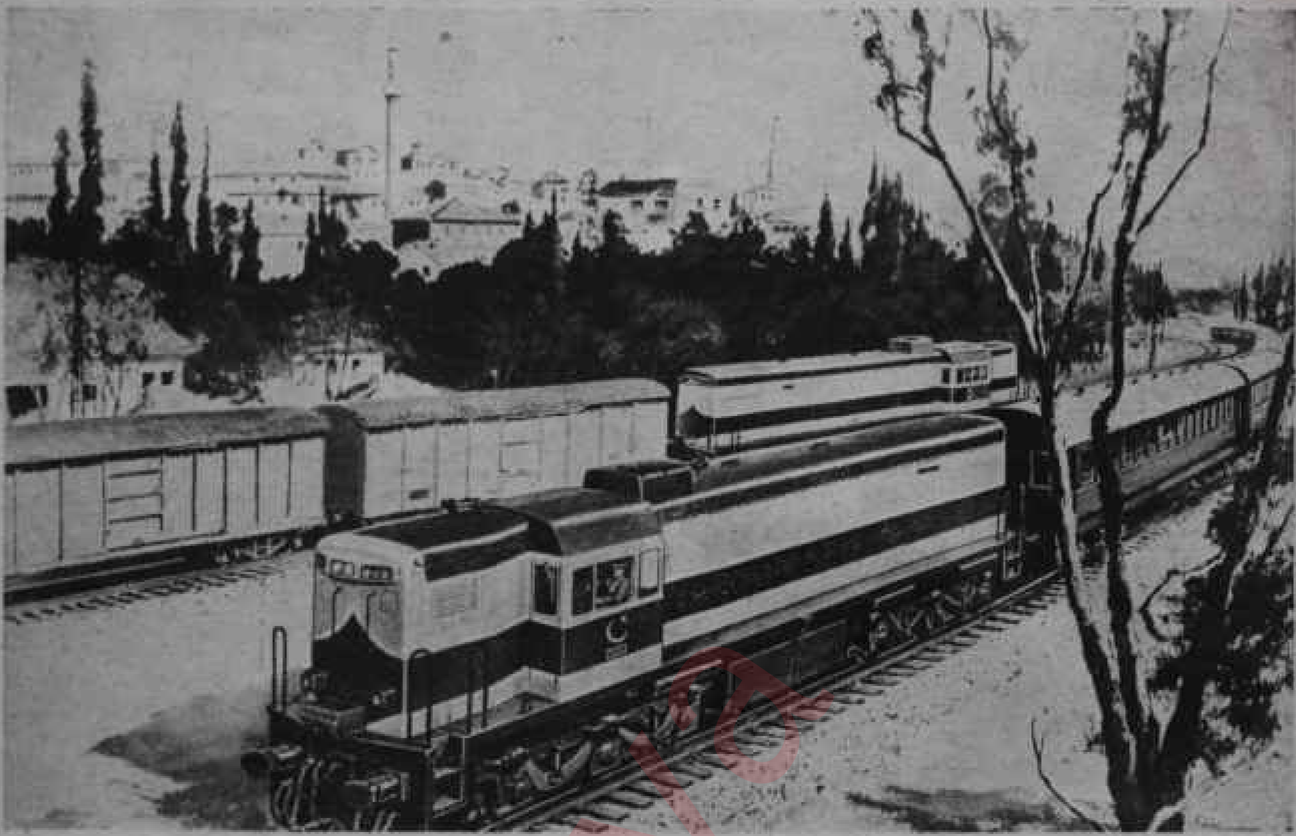
Hele eski başarıları tesadüflere bağlamaya alışmış görünen Devlet Bakanı, işleri ele aldığı günden beri devam edegelen ve sporumuzun yakasını bir türlü bırakmayan çöküntüyü şimdi mi gördüler de, "İyi yola yonelme"nin lüzumuna işaret ettiler?..

Hayır, hayır! Bu ekip, bu çöküntünün sebeplerini ve alınacak tedbirleri ne dün biliyordu, ne de bugün biliyor...

Tahran ve Toledo bozgunları ferdasında ne lâflardı onlar? Tahkik edilecek, eksikler tespit edilecek, enstitüler kurulacak, sporcuların sosyal durumlarıyla ilgilenilecek, hayatları garanti altına alınacak, modern ve ilmî metodlarla çalışılacak, antrenörler yetiştirilecek ve sonunda, "dünya içine çıkacak yüzümüz yok, çalışacağız" denilecek!..

Bu eklpin gücü bu kadarına yetiyor!..

1892 DENBERİ **GENERAL ELECTRIC** Lokomotifleri

T. C. DEVLET DEMİRYOLLARI HİZMETİNDE

3.000.000 KiLOMETRE

Beş General Electric U18C lokomotifi, T. C. Devlet Demiryollarının süratli yolcu ve ağır yük katarlarında 3.000.000 km yapmış bulunmaktadır. Türk Demiryollarının modernizasyon programının öncüleri olarak 1958 de servise giren bu Diesel elektrik lokomotiflerinden her biri İstanbul-Ankara-Adana ekspres hattında ayda 15.000 km yapmaktadır.

Şayanı itimad bu randıman dünya yüzünde 58 memlekette faaliyette bulunan 23.000'i mütecaviz General Electric lokomotifinin sağladığı bir imtiyazdır.

Mükemmel lokomotifler servisine son katılan: 2750 beygir takatinde U26C lokomotifidir. Bu lokomotifin bir benzeri olan U25B modeli Amerikan Demiryollarında ayda ortalama 29.000 km yapmaktadır.

Mütemmim malûmat için International General Electric Company Mümessilliği ile lütfen temas ediniz.

YARIM ASIRDANBERİ
DEMİRYOLU CER SERVİSİNİN ÖNCÜSÜ

GENERAL ELECTRIC

BÜTÜN DÜNYADA INTERNATIONAL GENERAL ELECTRIC COMPANY TARAFINDAN TEMSİL OLUNMAKTADIR. MERKEZ: 159 MADISON AVENUE, NEW YORK 16, NEW YORK, U.S.A.

Türkiye Mümessilliği **TETİCO TEKNİK TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ,** Ulus Han Kat 4, Ulus, Ankara